Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 133 (15756) | 1981 оной июниин 10, среда | Сэн 2 мүнгэн.

УҺАЛУУРИИН ХҮДЭЛМЭРИ ЭРШЭДХЭХЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикада ган гасуур боложо, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ нилээд хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна. Мүнөөшье жэлэй зунай эхиндэ сагай уларил ургаса таряа ургуулха хэрэгтэ мүн лэ таатай бэшэ, шииг нойтоор тон хомор байба. Теэд эдэ бэрхэшээлнүүд өөһэдөө дабагдаха бэшэ. Тиимэһээ энэ ушар байдалһаа зуб тобшолол хэжэ, республикымнай колхоз, совхозуудта уһалуурнин хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ уһалуурнин томо системэнүүд ашаглагдажа, шэнэ һубаг ханаабууд татагдажа, бүхыдөө уһалагдадаг таряалан, нута сабшалангай хэмжээн 160 мянган гектарта хүргэгдөө. Гадна гол горхонуудай эрье шадараар бүлүүр станцинууд тодхогдожо, нилээд ехэ газар ундалуулха арга олгодог. Республикымнай олонхи ажахышуудта уһалуури эмхидхэхэ тусхай саг ургэлжын бригаданууд, отрядууд байгуулагдажа, намар, үбэлэйшье үедэ тошо халяажа, амндаралта шиг нойто нөөсөлдэг дүршэлтэй. Жэл бүри оньһон техникэ колхоз, совхозуудта өлбэгээр абтажа, мүнөө үедэ 840 бүлүүр станци бии гээшэ. Хүсэтэ техникын ашаар олонхи газар нютагуудаар, малай байрладаг фермэ, отарануудай шадар газар үрэмдэглэжэ, үгнээгы дорохоо уһа бүлэн абдаг шадабаритай болонхойбди. Тингээдшье жэлһээ жэлдэ нимэ бэрхэшээлнүүдые дабаха талаар түрүү механизаторнуудай, агрономуудай, луговодуудай дүршэл хаа хаанагүй нэбтэрүүлхэ гэрэг онсо ехэ удха шанартай гээшэ. Республикымнай түдөө нютагуудта нимэ дүй дүршэлтэй түрүүшүүл үсөөн бэшэ. Хурамхаанай районой Уланхаанай, Хоринн районой Хасууртайн, Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ, Баргажанай районой Шитханай, Загарайн районой Оно-лойн совхозуудай таряашад, механизаторнууд, луговодууд уһалуурнин хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулжа, үндэр үрэ дүнгүүдые туйладаг гэжэ мэдээжэ.

Мүнөө жэлэй ган гасууртай байдалда бүхы арга боломжонуудаа ашаглажа, таряалан, сабшалан ба бэлшээрнеэ үндалуулха, үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болоод байна. Июниин 5-най байдалаар уһалуурнин системэнүүдһээ 143 мянган гектар тарялан болон сабшалан уһалагдаа гэжэ тоо бүрилгэшэд мэдээсэнэ. Гадна нүүдэл бүлүүр станцинуудаар 47 мянган гектар уһалагдадагүй добо газар шинжүүлэгдээ. Мүнөө колхоз, совхозуудта 514 бүлүүр станци, 261 уһа сасадаг түхеэрэлгэ хүдэлэгдэнэ. Энэмнай бии байгаа арга боломжонуудаа бүхыдөөнь ашаглажа шадаагүй байһанай үшэ болоно ха юм. Юуб гэхэдэ, мүнөө зунай шанга наранай хайра гамгүй шаража байхада, бүхы техникээ зогсоонгүй хүдэлгэхэ эрилтын эли тодо байхада, 300 гаран бүлүүр станци болон мүн тэды шэнээн уһа сасадаг түхеэрэлнүүдэй заһагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Имагтал энэ ушаг шалтагаануудһаа боложо, Бэшүүрэй, Загарайн, Түнхэй, Зэдын болон Улаан-Удын районуудай ажахынуудта уһалагдадаг тарялан, сабшалангаа шиг нойтоор бүсин үүрэнээр хангажа шадаагүй байһаар. Нута сабшалан Баргажанай, Яруунын, Хурамхаанай районуудай ажахынуудта мүн лэ дутуу уһалагдаад байна. Олонхи ушарта эдэ дутагдалнуудта үлдэб эсын шалтгаанууд олдожо, ажалаа шидхэлгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые сагааруулхашье эбэн һэдэлгэнүүд гаргагдадаг гээшэ. Зарим ажахынуудта гол горхонуудаа хаташоо гэхэ мэтэ шалтагаанууде бэрхын, урдаа барихын орондо бүлүүр станцинуудаа будыень түргэн саг соо заһабарилаад, ехэ гол мүрэнүүдэй урьенүүдээр тодхожо, уһалуури эмхидхэхэ бүхы арга нүхэлнүүд гүйсэд дүүрэнэр хэрэглэгдэнэгүй. Зарим ажахынуудта үрэмдэгдэһэн хулагуудһаа уһа бүлэжэ, уһа шэнэг машинануудые ашаглаха талаар бүхы юумэн хэгдэгүй байһаар гэд тэмдэглэлтэй.

Олонхи ажахынуудта бүлүүр станцинуудые эблэрэнхэй. Запас частьнуудаар саг соонь хангаха хэрэг ушагайрна. Эдэ дутагдалнуудые республикын хүдөө ажахые материально-техническэ талаар хангаха Үндэсэй комитэй албан зургаануудые, предприятинуудые саг болзортонь гаргаха болоно. Бүлүүр станцинуудые заһабарилдаг Улаан-Дүүмын заводто уһалуурнин техникэ заһаха хүдэлмэри эршэдхэгдэхэ ёһотой. Гадна ажахынуудта ашаглагдажа байгаа түхеэрэлгэнүүдые саг дары заһабарилха нүүдэл мастерскойнууд хүдэлгэгдэхэ зэргэтэй. Имагтал нимэ ушаг боломжонуудай дүүрэнэр ашаглагдаагүй байһанһаа боложо, Кабанскын районой ажахынуудта бии байгаа 44 бүлүүр станцинн 20-ниинь мүнөө болотор хүдэлгэгдэнэгүй. Энэл шалтгаанаар тус районой Ойморой, «Шерлинский» совхозуудта уһалуурнин хүдэлмэри мүнөө болотор ябуулагдажа эхилэгдүй байһаар. Прибайкалнин районой «Зырянский» совхоздо бии 6 бүлүүр станцинн үнэ ашаглагдаагүй байһаар. Нимэ ушаг баримтануудай үсөөн бэшэ байньень халагламаар. Зарим ажахынуудта бүлүүр станцинуудай хүдэлмэришэдэй, уһалуури эмхидхэгшэдэй ажалай гурим тогтоогоогүй зандаа. Ушар нимэнээ газар тариялан, сабшалан, бэлшээри уһалха түрэлгэнүүдэй ороидоо нэгэ халаанда ажаллаха ушартаа үсөөн бэшэ үзэглэнэ. Уһалуурнин хүдэлмэрине үдэр бүгүй ябуулха, уһалуури эрхилэгшэдэй ажалай гурим, түлөөнэ бодомжолхо, тэдэндэ ажаллаха, амарха ба байдал хангаха гээшэ амжалтын найдамтай нүхэ болохо байһаннинь элитэ ха юм.

Уһанай ажахын, мелнорацинн албан зургаануудта колхозуудта ашаглагдадаг үрэмдэмэл хулагуудһаа уһа шэнэ хүдэлмэри нарннаар хинан шалгажа, хэрэгтэй саг соо заһабари эмхидхэхэ зэргэтэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр ургаса хуряажа, газар тариялангай, мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ гээшэ хүгэй ажалшадай нэрэ хүндын хэрэг мүн. «Мал ажалдэ габшагай ажалай онсо шухала һалбари болоно» гэ партийн XXVI съезд онсолон тэмдэглээ һэн. Тиинэ нинтын мал ажалай ашаг үрые эрид дээшэлүүлгэ түлөө түхэреэн жэл соо хүсэд хүрэхэ һайн шанартай гэзэд бэлдэхэ, бэлшээри түхеэрхэ тон шухала. Энэ зорилые хүсэндэнь хүргэхөөр мүнөө үедэ уһалуури хэхэ бүгэ арга болюмжонуудаа, дүй дүршэлөө хэрэглэхэ асуулнуудые партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэринэдэй, мэргэжэлтэдэй үдэр бүрнин анхаралда байха гэтэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо Яруунын районой «Коммунизм» колхозой Хуһан-Хушуунай һүһаалинин фермын хүдэлмэрилэгшэд эршэтэйгээр, эмхитэйгээр ажаллажа байнхай. Тус фермые олон жэлдэ мал ажалда хүдэлһэн, дүй дүршэл түгэс зоотехник Будацырен Шойропович Жанчипов хүтэлбэрилдэг юм. Эндэ 132 һаамхай үнеэд тоологдодог. Фермын коллектив һүү үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые сүм бэлүүлжэ, 880 центнер һайн шанартай һүү гүрэндэ тушаагаад байна.

Энэ эбтэй эетэй коллективтэ дүй дүршэлтэй һаалишад олон. Тэдэнэй тоодо Д. М. Бадмаева, Г. Д. Мункоева, В. Н. Рак, Д. Ц. Цыденжапова, Д. Д. Дугданов гэгшэд ороно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: һаалишад Г. Д. Мункоева, В. Н. Рак, Д. Ц. Цыденжапова һаамдаа яаража ябана; колхозой үнеэд бэлшээридэ.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

БЭШҮҮРЭЙХИДЭЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭНЭБДИ

КПСС-эй XXVI съездын шиндхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

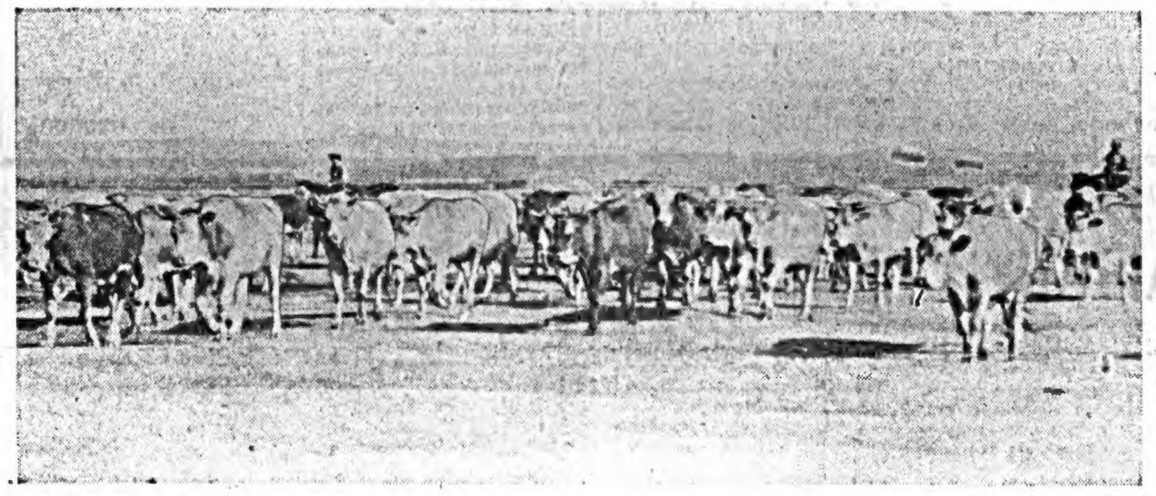

ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР, ЕХЭЭР ТУШААНАБДИ

1981 ондо һүү һаалгые, гүрэндэ худалдалые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй шанарыень һайжаруулха талаар Бэшүүрэй районой колхоз, совхозуудай, тоһоной заводой хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые Хэжэнгын район соо эгээл түрүүлэн Худанай совхозой малшад дэмжэбэ. Байгша сндо 11.000 центнер һүү һаажа, 7780 центнер түсэбэй орондо 9500 центнер һүү гүрэндэ тушаажа, түсэбөө 1720 центнерээр үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга эндэхи һаалишад, мэргэжэлтэд абаба. Тиихэдэ бүхы һүнэй 60 процентыень нэгэдэхи сортоор бэшыень хоёрдохи сортоор худалдаха зорилготой. Сортовой бэшэ һүн ороидоошье тушаагдахагүй.

Улааха-Аралай, Иннокентьевкын МТФ-дэ һүнэй шанарые шалгаха лабораториннуд хүдэлнэ. Хэжэнгын тоһо-сырэй заводой мэргэжэлтэ Светлана Тыпхеева эдэ лабораториннуудай хүдэлмэрине зүбэор эмхидхэхэ хэрэгтэ туһална.

Совхозой һаалишалай социалис мүрысөөе Иннокентьевкын фермын һаалишан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Валентина Леонтьевна Рекунова толгойлжо ябана.

Фермэнүүд хоорондын мүрысөөндэ улааха-аралайхид эрхимлэжэ гараа. Зуһаландаа гараһан тус фермын һаалишад сүүдхэ соо 43 центнер һүү һаага. Нёдондоной энэ үедэ 31 центнер һаадаг байгаа. Һаалишад Д. Базаржапова, Ц. Тугултурова зунай эхин һарын эдэ үдэрнүүдтэ илангаяа урагшатангаар хүдэлнэ.

Хэжэнгын тоһо-сырэй гол заводой хүдэлмэрилэгшэд бэшүүрэйхидэй үүсхэлые дэмжэн, һүнэй шанарые һайн болгохо хэрэгтэнь районойнгоо совхозуудта али болохо туһаламка хүргэхэ гэһэн уялга абаба. Тиихэдэ тус коллектив КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиндхэбэринүүдтэ харюу болгон, жэлэйнгээ түсэбые Агуухэ Октябриин 64 жэлэй ой — ноябриин 7 болотор дүүргэжэ, 1 миллион 950 мянган тухэриг эй продукци худалдахаар зорилгожонхой. Тэрэ тоодо 97 тонно тоһо, 280 тонно сыр, 500 тонно тоһолигүй сагаан эдеэн үйлэдбэрилэгдэхэ. Нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр түс предприяти районой социалис мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын Улаан тугта хүртөөд, мүн республикын һүнэй промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй III шатын диплом абаһан байна.

Майн 25-най мэдээгээр тоһо-сырэй завод 778 мянган тухэритэй продукци, тэрэ тоодо 54 тонно тоһо, 113 тонно сыр, 300 тонно творог үйлэдбэрилжэ, абаһан уялгаяа батадхаба.

Завод доторхи социалис мүрысөөндэ ахалагша мастер С. Д. Базарова, мастерай туһалагшад В. С. Мясникова, В. Н. Намдакова, сыр үйлэдбэрилдэг цехэй хүдэлмэришэд Л. А. Лукьянова, Д. Г. Бадмаева, З. Р. Галанова гэгшэд эрхимлэнэ.

Л. ГОМБОЕВ,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой инструктор.

Совет орон дотор

ОРООҺО ТУШААЖА ЭХИЛБЭ

АШХАБАД. Туркменистанай тарялашад шэнэ ургасын орооһо гүрэндөө худалдажа эхилбэ. Марийска областнин колхоз, совхозуудай бэлэдхэлэй пунктнуудта ешмээн ашаһан автотракторна поезднууд һая ерэбэ.

Нёдондо жэлэйхиһээ үлүү һайн ургаса хуряагдана. Жэшээнь, Туркмен-Калинска райондо гектар бүриһөө 25 центнер орооһон суглуулагдана. Каракумай каналһаа уһалагдадаг Прикопетдагска нуга голой ажахынууд эгээл ехэ ургаса хуряана. Ашхабадска ба Гяурска районуудай тарялашад гектар бүриһөө 30 центнер хүрэтэр ешмээн хадана.

ОТРЯДУУД НУГА САБШАЛАН ДЭЭРЭ

МИНСК. Белоруссинин хүдөөгэй ажалшад үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ эхилбэ. Таарамжатай һайн болзорые алдангүй, нёдондо жэлэйхиһээ 7 хоногоор урид тусхай шэглэлтэй отрядууд нуга сабшаланда гаража, хоёр халаанда, поточно-бүлэгөөрөө ажаллана. Арбаад мянган шэнэ машина, тэрэ тоодо косилка, пресс-подборщик, тэжээл хуряалгын комбайнууд ажахынуудта асарагдаа юм. Хэдэн районууд хүсэтэ техникэ хэрэгсэлнүүдээ ажахынууд хоорондын отрядуудта нэгэдүүлһэн байгаа. Энэнь түрүү дүй дүршэл үргэлжэ дээрэнь нэбтэрүүлхэ арга олгоно.

Колхоз, совхозуудай хорин хоног соо 2 миллионһоо үлүү гектарай үбһэ түрүүшынхеэ сабшахаар хараална. Харин һүүлдэ хэнэ ногоо хуряаха юм. Республика дотор 3 миллион шахуу тонно үбһэ бэлэдхэхые шиидээ. Энэнь нёдондо зунайхиһаа гурбанай нэгэ хубяар ехэ.

БАЯН УРГАСЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ ТАБИГДАБА

АЛМА-АТА. Казахстанай хойто областнуудта тарилга дүүрэбэ. 15,5 миллион гектарай талмайда тарилга хэгдээ.

— Хура бороотой, хүйтэн байжа, үнгэрхэдөө саһан орожо, тариялашадта ехэ түбэг бэрхэшээл ушаруулһан байна, — гээд хүдөө ажахын министр Н. Г. Моторико хэлэнэ. — Гэбэшье тарилгын хүдэлмэрине эрхим агротехническэ болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэлгэдэ техникэ бүлэг бүлэгөөрнь хэрэглэһэнэй ашаар нимэ амжалта туйлаглаа. Эрхим дүнгүүдые туйлаха хэрэгтэ механизаторнуудай мүрысөөн мүн лэ шухала үүргэ дүүргэһэн байна.

Кустанайска, Кокчетавска, Тургайска, Целиноградска, Хойто Казахстанай ба Павлодарска областнуудай тарялан дээрэ газарай хурьһэ хамгаалха гурим нэбтэрүүлэглэнэ. Газарай хурьһэ урбуулангүйгөөр хахалдаг байна. Эрхим сортын үрэһэ хүрэнгэтэй хамта минеральна үтэжүүлгэ хүрьһэндэ оруулагдана.

Тариялангай ашаг шэмые дээшэлүүлгын шухала нөөсэ газарай хурьһэ хамгаалха арга республикын бүхы областнуудай тарялашад үргэнөөр хэрэглэнэ.

ГАЗ ОЛЗОБОРИЛОГШОДОЙ ХОТО УРГАНА

ШЭНЭ УРЕНГОЙ. Тундрын Ево-Яхи мүрэнэй үндэр эрьедэхи олон дабхар гэрнүүдэй үйлсэ улам үргэдэнэ. Тюменнин газ олзоборилогшодой ерээдүйн ниислэл — Шэнэ Уренгойн энэ райондо 270 бүлэ ажаһуудаг.

Газар дорохи баялиг ашаглагшадые гэр байраар хангаха, ажаһуудалай ба амаралтын зохид һайн эрхэ байдал тэдэнэртэ байгуулха гээшэ шэмэрүүн уларилта хизаарай баялигуудые эршэмтэйгээр ашаглаха талаар гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Шэнэ Уренгойн барилгашад мүнөө жэл 205 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада оруулхые шидэнхэй. Энэнь түсэбөөр хараалгдаһанһаа 45 мянган метрээр ехэ болоно.

Барилга-хабсаралгын томо ехэ эмхинүүд Шэнэ Уренгойдо хүсэ шадалаа элсүүлэн гулидхана. Хотын генеральна түсэбые зохёоһон ленинградайхид городой барилгада туһална. Тэдэнэр жэлэй дүүрэтэр 50 мянга гаран дүрбэлжэн метр гэр байра сибириинхидтэ тушаажа үгэхые үнлгаланхай.

АЖАЛАЙ ДАДАЛ ОЛГОХО САГ

РЕЧИЦА. (Гомельскэ область). Белоруссинин һүргүүлинуудай ахалагша классуудай бүхы һурагшад зунайнгаа амаралтада хүдэлхэ байна. Городууд болон районой түбүүдтэ һүргүүлинууд хоорондын ,нуралсалай-үйлэдбэриин комбинадуудай бааза дээрэ нэгэдэнэн ажалай ба амаралтын лагерьнууд, колхоз, совхозуудта баригдаһан хүдөөгэй стационарнууд үхибүүдые хүлеэнэ. Речицкэ районой Горваль тосхондо баяхан нэгэ нимэ лагерь нэгдэнэ.

Нютагай «Комсомольский» совхозой тариялашад үйлэдбэриин «Речицадрев» нэгэдэлэй хүдэлмэришэдтэй — шефүүдтэй хамта унталгын хэдэн уужам корпусуудые, кинозал, столово барилаан байна. Зундаа 400-гаад эдиршүүл эндэ амарха юм.

— Һурагшадай амаралтые ажал хүдэлмэритэй зохидоор тааруулжа эмхидхэхэдэ, ахалагша классуудай һурагшадай абари зан хүмүүжүүлгэдэ тон шухала байна, — гэжэ БССР-эй гэгээрэлэй министр Н. М. Минкевич хэлэнэ. —Хүбүүд, басагад олонитэдэ туһатай юумэ хэхэдээ, ажалай дадалтай, журамтай болоно, арадай баялигта гамтайгаар хандажа һурана.

Республика дотор ахалагша классай һурагшадһаа барилгын бригаданууд бүридхэгдөө, тэдэ дүй дүршэлтэй мастернуудай хүтэлбэри доро һүргүүлинуудые, дайнай ба ажалай ветерануудай гэрнүүдые заһабарилха юм. Шэнэ барилганууд дээрэ, мелиорацида, ой модоной ажахыда, ургаса хуряалга дээрэ хүдэлхэ һурагшадай нэгэдэлнүүд байгуулагданхай.

(ТАСС).

ҺҮН ЯАХАДАА ХОМОРДОНОБ

Хада хабсагайда хайнаг, һарлаг үнеэдые үсхэбэрилдэг манай Ахын район ондоо тээһээ зөөхэй тоһо зөөжэ байгаагүй юм. Харин мүнөө ондоо тээһээ тоһо асардаг болошоообди.

Һү һаалинин дэбэржэ, аарса, тоһо, зөөхэйн элбэг байһан саг һаял шэнги. Хамтын ажалда үе наһаараа хүдэлжэ, сагаан эдеэ элбэгжүүлжэ ябаһан солото һаалишадай алдар нэрэ мартагдаагүй. Дулма Лопсоновна Мангадаева, Һама-Сырен Лопсоновна Дутарова, Ханда Жалсановна Шобоева болон бусад һарлаг үнеэн бүриһөө нилээд ехэ һү һаадаг һэн. Мүн һүүлэй үеын һаалишад Валентина Лопсоновна Убашеева, Татьяна Бандыновна Балданова, Бомбой Дашеевна Сыренова, Ешен-Хорлу Дамбаевна Будаева, Должид Сыреновна Ендонова нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1000—1300 литр һү һаадаг бэлэй. Энэнь манай хадата нютагта муу бэшэ дүн гэжэ тоологдодог. Тэжээл гэхэ үбһэн, зелёнко һая бии боложо захалаа.

Һарлаг, хайнагай һүн багашье һаа, шанар гээшэнь эгээл эрхим, тоһолигынь 7—8 процент болодог байгаа Тоһо, зөөхэй колхозой амбааараар дүүрэн, гүрэнэй түсэб дүүргэһэнэй һүүлээр ажахы доторойнгоо хэрэглэмжэдэ гаргашалга, районой бэлэдхэлэй пунктда ехээр тушаахаяа болёо. Тиимэнээ Орлигой магазинуудта сагаан эдеэнэй зүйл хомордоо.

Һү һаалинин ажал анхарагдахаяа болиһоор арбаад жэл болоо. Һаагдадаг үнеэдэй тоо үсөөрөө. Гунжад хүхүүли гүүртэдэ бүридхэгдэжэ, холо хээрын бэлшээридэ гаргагдашана. Мяха ехээр абадаг болохомнай гээд, һү һаалияа доошолуулжархиһаниинь гэмшэлтэй.

Урда жэлнүүдтэ орходоо колхозой гэшүүн бухэн олон малтай, хубидаа адагынь 2—3-һаа доошо бэшэ үнеэдые барина. Тиимэнээ колхозой үнеэдэй һүн ажахы доторой, хэрэглэмжэдэ ехээр гаргашалагдангүй, бэлэдхэлэй пунктда тушаагдахал байгаа гэжэ һанагдана.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һү бүриһөө тугал абаха талаар сэхэ харюусалгатай байгаа.

Мүнөө олохон ажахынууд һаажа абаһан һүеэ доторойнгоо хэрэглэмжэдэ гаргашалжа, районой бэлэдхэлэй пунктда ехээр тушаахаяа болёо. Тиимэнээ Орлигой магазинуудта сагаан эдеэнэй зүйл хомордоо.

Һү һаалинин ажал анхарагдахаяа болиһоор арбаад жэл болоо. Һаагдадаг үнеэдэй тоо үсөөрөө. Гунжад хүхүүли гүүртэдэ бүридхэгдэжэ, холо хээрын бэлшээридэ гаргагдашана. Мяха ехээр абадаг болохомнай гээд, һү һаалияа доошолуулжархиһаниинь гэмшэлтэй.

Урда жэлнүүдтэ орходоо колхозой гэшүүн бухэн олон малтай, хубидаа адагынь 2—3-һаа доошо бэшэ үнеэдые барина. Тиимэнээ колхозой үнеэдэй һүн ажахы доторой, хэрэглэмжэдэ ехээр гаргашалагдангүй, бэлэдхэлэй пунктда тушаагдахал байгаа гэжэ һанагдана.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һү ехээр һаахамнай гээд, гүрэнһөө холимол тэжээл жэлһээ жэлдэ абадаг, машина, тракторнуудшье олошороо. Дуран соогоо мүнгэ абажа, зарим ажахынууд гүрэнэй хүзүүн дээрэ һууна хэбэртэй. Колхозууд гүрэнһөө яһала тэдхэмжэ абана. Тиигэбэшье һүнэй өөрынь үнэ сэн айхабтар ехэ боложо байна.

Үнгэрхэдөө адуулжа, һаажа байһан һарлаг, хайнагуудаа Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Аха» колхозууд шоо үзэжэ, үрэ үндэһынь таһалжа захалаа. Харин «Коммунизм» ба Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һарлаг, хайнагуудһаа һайн мал үты гэжэ сэгнэдэг юм. Зүгөөр эдэ хоёр ажахы һарлаг үнеэдые һаахаяа болиһоор үнинэй. Хайнаг үнеэдһэнь урдынхиһаа бага һүн һаагдана.

Хүхүүли гү, али һаалинин фермын туталнууд Ахын эрхэ байдалда тиимэ ехэ илгаатай бэшэ байшоо гэхэдэ алдуу болохогүй. Хүхүүли гүүртын туталнууд хээрэ хагданда бэлшэнэ, эхэеэ удэр һүнитүй дэхэнэ. Тиихэдэнь эхэнь хүшэ һайса абанагүй, туталнуудынь зэрлиг болошоно. Тиин һаалинин фермын үнеэдһээ абтаһан туталнууд һү, хүрэнгэеэ ууна, таряа талханай зүйлдэ элбэгээр хүртэнэ. Тиимэнээ өхэеэ хүхэжэ тулжэһэн туталнуудые тэдэ шэгнүүрээрээ булина бшуу. Хүхүүли гүүртын гунжадые һаадаг боложо, һү, тоһо ехээр абаха гэжэ оролдохо хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Һаалинин үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэреэ улам оролдосотойгоор ябуулха, нютагай эрхэ байдалда таараха һайн үүлтэрэй эмэ тугал, буруунуудые худалдажа абаха саг ерээ. Мүн хүнүүдые һаалишанай мэргэжэлдэ һургаха шухала болоно. Һаалишад, малшадта эрилтэ шангадхабал, үнеэдые саг соонь эдеэлүүлээд, уһалаад, тобир тарган байлгажа, тус бүриһөөнь тугал абабал, сагаан эдеэн дэлбэрхэл даа.

Д. ДУГАРОВ,
журналист.

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР МОСКВА ЕРЭБЭ

Алжирай Арадай Демократическа Республикын Президент, Национальна сүлөөрэлгын фронт гэдэг партийн Генеральна секретарь Шадли Бенджедид КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй болон Совет правительствын уряалаар хани ёноной албанай хэрэгээр июниин 8-да Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Ш. Бенджедидые үгтаа.

(ТАСС).

УҺАЛУУРИИН ХҮДЭЛМЭРИ ЭРШЭДХЭХЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикада ган гасуур боложо, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ нилээд хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна. Мүнөөшье жэлэй зунай эхиндэ сагай уларил ургаса таряа ургуулха хэрэгтэ мүн лэ таатай бэшэ, шииг нойтоор тон хомор байба. Теэд эдэ бэрхэшээлнүүд өөһэдөө дабагдаха бэшэ. Тиимэнээ энэ ушар байдалһаа зуб тобшолол хэжэ, республикымнай колхоз, совхозуудта уһалуурнин хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ уһалуурнин томо системэнүүд ашаглагдажа, шэнэ һубаг ханаабууд татагдажа, бүхыдөө уһалагдадаг тарялан, нута сабшалангай хэмжээн 160 мянган гектарта хүргэгдөө. Гадна гол горхонуудай эрье шадараар бүлүүр станцинууд тодхогдожо, нилээд ехэ газар ундалуулха арга олгодог. Республикымнай олонхи ажахышуудта уһалуури эмхидхэхэ тусхай саг ургэлжын бригаданууд, отрядууд байгуулагдажа, намар, үбэлэйшье үедэ тошо халяажа, амндаралта шиг нойто нөөсөлдэг дүршэлтэй. Жэл бүри оньһон техникэ колхоз, совхозуудта өлбэгээр абтажа, мүнөө үедэ 840 бүлүүр станци бии гээшэ. Хүсэтэ техникын ашаар олонхи газар нютагуудаар, малай байрладаг фермэ, отарануудай шадар газар үрэмдэглэжэ, үгнээгы дорохоо уһа бүлэн абдаг шадабаритай болонхойбди. Тингээдшье жэлһээ жэлдэ нимэ бэрхэшээлнүүдые дабаха талаар түрүү механизаторнуудай, агрономуудай, луговодуудай дүршэл хаа хаанагүй нэбтэрүүлхэ гэрэг онсо ехэ удха шанартай гээшэ. Республикымнай түдөө нютагуудта нимэ дүй дүршэлтэй түрүүшүүл үсөөн бэшэ. Хурамхаанай районой Уланхаанай, Хоринн районой Хасууртайн, Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ, Баргажанай районой Шитханай, Загарайн районой Оно-лойн совхозуудай тарялашад, механизаторнууд, луговодууд уһалуурнин хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулжа, үндэр үрэ дүнгүүдые туйладаг гэжэ мэдээжэ.

Мүнөө жэлэй ган гасууртай байдалда бүхы арга боломжонуудаа ашаглажа, тарялан, сабшалан ба бэлшээрнеэ үндалуулха, үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болоод байна. Июниин 5-най байдалаар уһалуурнин системэнүүдһээ 143 мянган гектар тарялан болон сабшалан уһалагдаа гэжэ тоо бүрилгэшэд мэдээсэнэ. Гадна нүүдэл бүлүүр станцинуудаар 47 мянган гектар уһалагдадагүй добо газар шинжүүлэгдээ. Мүнөө колхоз, совхозуудта 514 бүлүүр станци, 261 уһа сасадаг түхеэрэлгэ хүдэлэгдэнэ. Энэмнай бии байгаа арга боломжонуудаа бүхыдөөнь ашаглажа шадаагүй байһанай үшэ болоно ха юм. Юуб гэхэдэ, мүнөө зунай шанга наранай хайра гамгүй шаража байхада, бүхы техникээ зогсоонгүй хүдэлгэхэ эрилтын эли тодо байхада, 300 гаран бүлүүр станци болон мүн тэды шэнээн уһа сасадаг түхеэрэлнүүдэй заһагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Имагтал энэ ушаг шалтагаануудһаа боложо, Бэшүүрэй, Загарайн, Түнхэй, Зэдын болон Улаан-Удын районуудай ажахынуудта уһалагдадаг тарялан, сабшалангаа шиг нойтоор бүсин үүрэнээр хангажа шадаагүй байһаар. Нута сабшалан Баргажанай, Яруунын, Хурамхаанай районуудай ажахынуудта мүн лэ дутуу уһалагдаад байна. Олонхи ушарта эдэ дутагдалнуудта үлдэб эсын шалтгаанууд олдожо, ажалаа шидхэлгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые сагааруулхашье эбэн һэдэлгэнүүд гаргагдадаг гээшэ. Зарим ажахынуудта гол горхонуудаа хаташоо гэхэ мэтэ шалтгаанууде бэрхын, урдаа барихын орондо бүлүүр станцинуудаа будыень түргэн саг соо заһабарилаад, ехэ гол мүрэнүүдэй урьенүүдээр тодхожо, уһалуури эмхидхэхэ бүхы арга нүхэлнүүд гүйсэд дүүрэнэр хэрэглэгдэнэгүй. Зарим ажахынуудта үрэмдэгдэһэн хулагуудһаа уһа бүлэжэ, уһа шэнэг машинануудые ашаглаха талаар бүхы юумэн хэгдэгүй байһаар гэд тэмдэглэлтэй.

Олонхи ажахынуудта бүлүүр станцинуудые эблэрэнхэй. Запас частьнуудаар саг соонь хангаха хэрэг ушагайрна. Эдэ дутагдалнуудые республикын хүдөө ажахые материально-техническэ талаар хангаха Үндэсэй комитэй албан зургаануудые, предприятинуудые саг болзортонь гаргаха болоно. Бүлүүр станцинуудые заһабарилдаг Улаан-Дүүмын заводто уһалуурнин техникэ заһаха хүдэлмэри эршэдхэгдэхэ ёһотой. Гадна ажахынуудта ашаглагдажа байгаа түхеэрэлгэнүүдые саг дары заһабарилха нүүдэл мастерскойнууд хүдэлгэгдэхэ зэргэтэй. Имагтал нимэ ушаг боломжонуудай дүүрэнэр ашаглагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Энэл шалтгаанаар тус районой Ойморой, «Шерлинский» совхозуудта уһалуурнин хүдэлмэри мүнөө болотор ябуулагдажа эхилэгдүй байһаар. Прибайкалнин районой «Зырянский» совхоздо бии 6 бүлүүр станцинн үнэ ашаглагдаагүй байһаар. Нимэ ушаг баримтануудай үсөөн бэшэ байньень халагламаар. Зарим ажахынуудта бүлүүр станцинуудай хүдэлмэришэдэй, уһалуури эмхидхэгшэдэй ажалай гурим тогтоогоогүй зандаа. Ушар нимэнээ газар тариялан, сабшалан, бэлшээри уһалха түрэлгэнүүдэй ороидоо нэгэ халаанда ажаллаха ушартаа үсөөн бэшэ үзэглэнэ. Уһалуурнин хүдэлмэрине үдэр бүгүй ябуулха, уһалуури эрхилэгшэдэй ажалай гурим, түлөөнэ бодомжолхо, тэдэндэ ажаллаха, амарха ба байдал хангаха гээшэ амжалтын найдамтай нүхэ болохо байһаниинь элитэ ха юм.

Уһанай ажахын, мелнорацинн албан зургаануудта колхозуудта ашаглагдадаг үрэмдэмэл хулагуудһаа уһа шэнэ хүдэлмэри нарннаар хинан шалгажа, хэрэгтэй саг соонь заһабари эмхидхэхэ зэргэтэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр ургаса хуряажа, газар тариялангай, мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ гээшэ хүгэй ажалшадай нэрэ хүндын хэрэг мүн. «Мал ажалдэ габшагай ажалай онсо шухала һалб

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АЖАЛША КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ ҮҮРГЭ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

(КПСС-эй УЛААН-ҮДЫН ГОРКОМОЙ ПЛЕНУМҺЭЭ)

Манай ниитын-политическэ ажабайдалда, улад зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ажалша коллективэй үүргэ ба харюусалгын тон ехэ байһаниинь эли. Тобшолон хэлэхэдэ, эндэ гол түлэб материальна болон оюун бололой баялиг бүридүүлэгдэнэ, хүнүүдэй абари зан бодото ёһоор бүрилдэн хатуужана бшуу. Энэнь юунһээ болоноб? Эрдэмтэдэй шэнжэлһэнэй үндэһөөр, хүн бүхэн өөрынгөө наһанай адагынь гурбанай нэгэ хубиие хүдэлмэри дээрээ, ажалша нүхэдэйнгөө дунда үнгэргэнэ. Ушар иимэһээ һүүлэй үедэ энэ асуудал үргэнөөр зүбшэгдэжэ, хаа хаанагүй тодорхой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Тэрэнэй ашаар эрдэм наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл бадаруулха, үрэ ехэтэйгээр ажаллаха ба амархa эрхэ байдал байгуулха талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдана.

Эдэ бүхы шухала асуудлнууд тушаа дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн һаяхан үнгэрһэн КПСС-эй Улаан-Үдын городской комитедэй ээлжээтэ пленум дээрэ болоо. Энэзнэй үрда тээ мэдээсэгдэнэй ёһоор, партиин горкомой хоёрдохи секретарь **Г. Д. Басаев** «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ажалша коллективүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай» улха түгэлдэр, тобшо тодорхой, тоо, баримтануудаар баян элидхэл хэбэ.

Нэн түрүүн элидхэлшэ КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые городой ажалшадай халуунаар угтаад, мүнөө үедэ түйлай ехэ политическэ болон ажалай дэбжэлтын оршон байдалдa хүдэлжэ байһан ушар дээрэ тогтобо. Энэ үедэ олонхи ажалша коллективүүд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлаба. Тэрэнэй ашаар байгша ондо городой промышленность түсэбһөө гадуур 5,9 миллион тухэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

Саашань элидхэлшэ түрүү предприятинуудай, нэрлэбэл, авиационно, прибор-бүтээлгын, шэлэй заводуудай, нарин сэмбын комбинадай болон бусад хэдэн предприятинуудай жэшээ дээрэһээ ажалша коллективүүдэй али бүхы юумэндэ нүдөөлхы үүргэ үзүүлдэг байһаниие элирхэйлэн харуулаа. Тиихэдээ эбтэй эетэй, яһала шанга тогтонижоһон мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар коллективүүдые байгуулха хэрэгтэ шиидхэгдэхэ ёһотой гол шухала асуудалнууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Тэдэнэй нэгэн — зүбөөр эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөн болоно.

— Энэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдана, — гээд нүхэр Басаев үгээ үргэлжэлүүлбэ. —Промышленна предприятинуудта хубиин ба хамтын уялгануудые хамгаалдаг гурим бии болоо, мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри согсолдог штабууд байгуулагдаа, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд һайнаар хэрэглэгдэнэ. Мүн материальна ба моральна урмашуулгын хэмжээн дээшэлээ. Иимэ хэмжээ ябуулганууд Буряадай мебель ба модо болбосоруулдаг комбинадта, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводто, «Бурятмясопром» нэгэдэлэй зарим цехүүдтэ эмхи гуримтайгаар бэелүүлэгдэнэ. Тэрэшэлэн элидхэлшэ ажалша коллективые бүридүүлэн байгуулха талаар М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой партийна организацийн дүй дүршэлдэ үндэһэлэн харуулба. Тус деподо ажалладаг 2,5 мянган хүдэлмэришэдэй аяар 2 мянганиинь үйлэдбэри эрхилэлгээ сэхэ хабаададаг байна. Эндэ 14 арадай депутат, партиин обкомой, горкомой ба райкомой 9 гэшүүн хүдэлдэг. 62 хүн пропагандистнар, 170 хүн агитаторай, политинформаторнуудай уялга дүүргэнэ, 426 хүдэлмэришэн бусад ниитын даабаринуудтай.

Гэбэшье бүхыдэнь абажа харахада, зарим, жэшээлхэдэ, «Буржелезобетон», «Бурятшвейбыт» нэгэдэлнүүдтэ, һүнэй комбинадта, вагонно деподо болон барилгын эмхинүүдтэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдожо, олоной үзэмжэдэ табигдадаггүй байха юм. Иланганя бригада болон участогуудай хоорондо мүрысөөн ёһын тэдыдэ эмхидхэгдэнэ. Иимэ ушариууд мүрысөөнэй үг удхадань һаад хэнэ. Эсэстэнь ажалай бүтээсэ дээшэлнэгүй, журам, заршам эбдэхэ, ажалһаа хулжаха ябадалнууд үсөөрнэгүй. Харин тиихэдэ ажалша коллективүүд эдэ асуудалнуудта багаар анхардаг, өөһэдынгөө нүдөө үүргэ харуулдаггүй, эдэбхи багатай байна.

Ажалша коллективүүдые нэгэдүүлхэ, тэдэнэртэ ажаллаха ба амарха зохид эрхэ байдал байгуулха хэрэгтэ хүтэлбэрилхы тушаалтанай харюусалга ехэ гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ. Энэ тон зүб ажаглалта гээд һанагдана. Юуб гэхэдэ, тус асуудалые манай парти ходо хинажа, шалгажа байдаг гээшэ, һүүлэй жэлнүүдтэ хүтэлбэрилхы кадрнуудай шанарай талаар бүридэл ба хубаарилан табилгые һайжаруулгаар, тэдэнэй шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлгээр горитой хүдэлмэри хэгдэ бшуу. Тиигэбэшье, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев **«мүнөөнэй үе сагта журамай удха шанар, хүн бүхэнэй харюусалгын удха шанар олон дахин урган дээшэлнэ, иланганя ажахын, совет болон партийна хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга»** гээд үшөө дахин һануулһан байна. Тиимэһээ хүтэлбэрилхы тушаалтанай үүргэ ба харюусалга тухай пленум дээрэ КПСС-эй Советскэ райкомой хоёрдохи секретарь **Ю. Ж. Батуев**, судна бүтээлгын заводой директор **А. В. Юхин** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ тогтоо.

КПСС-эй горком болон райкомууд кадрнуудые эрилтэ ехэтэйгээр хүмүүжүүлгэдэ, хүтэлбэрилэгшэдэй хүтэлбэриин онол арга ба шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ саг үргэлжэ анхаржа байдаг юм. Имагтал партийна организацида, эдэбхитэдтэ түшэглэжэ хүдэлдэг хүтэлбэрилэгшэд ёһотой һайн ажалша коллективүүдые байгуулжа шадана. Тэдэнэй тоодо «Теплоприбор» заводой директор В. Б. Нимаев, шэлэй — А. М. Богданов, үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй директор М. А. Бужигеев болон бусад ороно. Мүн олон тоото мастернууд, бригадирнууд ба цехэй начальнигуудые эндэ дурдажа боломоор.

Гэхэ зуура, хангалтагүй хүдэлмэриһее боложо, уялгата түсэб дүүргэхэгүй, шэнэ техникэ болоод түрүү технологи нэбтэрүүлхэгүй, гүрэнэй журам хазагайруулха, эллэб эдишэ абаха ушарнууд али олон дайралдаг зандаа. Улаан-Үдын горсоведэй коммунальна ажахын управленийн начальник Белошапкин, нефтебазын директор Ковалев, авиабазын начальник Фетисов, «Бурятцелинстрой» трестын УМС-эй таһагай начальник Дегтярев гэгшэд муу муухай, эллэб аашануудые гаргаһанайнгаа түлөө партийна зэмэдэ хүртэжэ, тушаалһаа сүлөөлэгдэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн элидхэлшэ, элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд, жэшээнь, КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь **И. А. Антакшинова**, локомотивна депогой машинист **В. А. Кичешкин** гэгшэд ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ажалша коллективүүдэй үүргэ тухай тогтоходоо, партийна организацинуудай ябуулжа байдаг олон янзын хүдэлмэри тухай тогтоо.

— Партийна организацинууд хүмүүжүүлгын хүдэлмэри комплексно гуримаар эрхилдэг боложо, бүхы дээрэнь соёл сурталай хүгжэлтын хэмжээе нилээдгүй һайжаруулба, — гэжэ нүхэр Басаев тэмдэглээ.

Үнэхөөрөө, улад зоной дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэл партиин съезддэ бэлдэхэ, тэрэнэй һүүлээрхи үедэ нилээд баяжаа. Партийна комитедүүдэй дэргэдэхи элидхэлшэдэй бүлэгүүдэй хүдэлмэри хараата һайжарһан байна. Лекционно пропагандын янза тухэлынь улам үргэдөө. Хүн зоной ажаһуудаг газарнуудта ойлгуулламжын, агитационно хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха хэрэг эдэбхижээ.

Зүгөөр, гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ, ниитын журам эбдэхэ, хэтэрүү ехэөр архи уугаад, эллэб ааша гаргаха, хулгай хэхэ ушарнууд үшөөл хүсэд, хараа байса үсөөрөөгүй байһаар. Энэзн тушаа үгэ хэлэгшэд дурдаха зуураа, архидалга ба алкоголизмтай тэмсэлые шангадхаха шухала байһые онсолон тэмдэглээ.

— Олохон ажалша коллективүүдтэ хүдэлмэриһее гээгдэхэ, ажалай ба ниитын гуигим журам алдаха ушарнууд бии, —гэжэ республикын дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо **С. С. Перепанов** шүүмжэлбэ. —Зарим тээгүүр, тодорхойлходо, трамвайн управленидэ, хэлхеэ холбооной управленийн автобазада, ГАП-2 үйлэдбэри дээрэ архидаха ушар үзэгдэнэ. Гэхэ зуура, тэндэхи арадай дружинанууд, нүхэдэй сүүдүүд һулааг хүдэлнэ.

Тус пленум дээрэ табигдаһан элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабааданан нэгэдэхи барилга-хабсаралгын штукатурщигуудай бригадир **М. Н. Хлыстова**, нарин сэмбын комбинадай комсомолой комитедэй секретарь **Л. Н. Глушкова** гэгшэд ажалша коллективүүдэйнгээ һайн һайхан үйлэ хэрэгүүд тухай тобшо тэдыгээр хөөрэжэ үгөө. ГПТУ-15-най директорэй орлогшо **З. С. Черных** залуу мэргэжэлтэдтэ ажабайдалайнь зүб харгы олгожо үгэхэ хэрэгтэ ажалша коллективүүдэй арга боломжонуудые элирхэйлхэ зуураа, тэдэнэй харюусалга тухай дурсажа, жэшээ баримтануудаар гэршэлбэ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө партиин Улаан-Үдын городской комитедэй ябуулха эмхидхэлэй-политическэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй горкомой секретарь **В. С. Тимашовой** хэһэн мэдээсэл пленумдэ хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Тэрэ гол түлэб «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолдо үндэнэлэн, городой ажахын саашанхи хүгжэлтые, социально-соёлой үргалтые үргэнөөр харуулба.

Иигээд тобшолходо, байгша ондо, бүхы арбан нэгэдэхи табан жэлдэ городской партийна организацийн ехэ ба багашье ажалша коллективүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд орёошье, харюусалгатайшье байна. Тэрэние саг соонь дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ гээшэ городой хүн бүхэнэй, ажалша коллектив бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

КПСС-эй горкомой пленум зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

Пленум эмхидхэлэй асуудал хаража үзөөд, КПСС-эй горкомой юрэнхы таһагые даагшаар **Л. Н. Улановае** һунгаба.

Ив. ОЧОРОН.

СОЮЗНА республиканууд

РСФСР:

ХООЛОСОЙ ХҮСЭН

«Онега» ба «Ярославна» сортын хара тарыан үбэлэй һарануудые амжалтатайгаар дабаад, жэгдэ һайнаар ургажа эхилээ гэжэ мэдээсэнэн телеграмма Ленинградай селекционер Г. И. Поповой 70 наһанай ойтой дашарамдуулан эльгээгдэнэн амаршалганууудай дунда эгээл үнэтэйнь байгаа. Баруун-Хойто хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институдта иимэ баярта мэдээнүүд оробо. Тус институдай орооното ургамалнуудай таһагые селекционер 25 жэл соо хүтэлбэрилжэ байна.

Россин Хара бэшэ хүрьһэтэ нютагуудта зорюулжа бии болгогдоһон сортнуудынь һайн үрэ үгэжэ эхилээ. Туршалгын полинууд дээрэһээ гектарай 70 центнер хүрэтэр «онега» сортын хара тарыан хуряагдана. Хара тарыан белогоор баян байһаараа шалгардаг. Хара бэшэ хүрьһэтэй бүхы нютагуудта «ярославна» сортын тарыан тариглаг болонхой. «Сибирьтэ, Алас-Дурнын нютагуудта ба Казахстанда тэрэние тарижа эхилээ. Ерээдүйн эрдэмтэ Казахстанда агрономоор хүдэлжэ эхилһэн байха юм.

Ургамалай бүхэсоюзна институдай коллекциие хэрэглэн, Г. И. Попов болон тэрэнэй нүхэд ган гасуурта тэсэмгэй ба ямаршье хурьһэндэ тарихада үнэр баян ургаса үгэдэг намарай тарыанай богони эшэтэй сортнуудые бии болгоно.

БЕЛОРУССИ:

КОМБАЙНУУД САБШАЛАН ДЭЭРЭ

Гомельско областийн Жлобинско райсельхозтехникын хүдэлмэрилэгшэд заншалта тармуур болон асаануудай орондо орооно хуряалгын хуушан комбайнуудые хэрэглэдэг болоо. Сохилгын барабануудай орондо «Вихрь» гэһэн вентилятортай транспортернууд тодхогдоо юм. Тиигэжэ иимэ комбайн үдэр соо 10—15 гектар нуга сабшалангай үбһэ тармана, ашаална.

Нёдондо Свердловой нэрэмжэтэ колхоздо 1,5 мянган тонно үбнэе тэрэнэй туһаламжаар хуряагаа һэн. Тиигэжэ 40 шахуу хүнэй бүтээхэ ажал хэгдээ бэлэй.

Ухаалан зохёогшод районой бүхы ажахынуудые иимэ агрегадуудаар хангахые шидэнхэй. Слесарь, электрогагнууршан оройдоол хоёр үдэр соо иимэ подборщик хабсаргадаг.

Белоруссийн Сельхозтехникын олохон нэгэдэлнүүдтэ жлобинойхидой зохёоһон аргаар орооно хуряалгын комбайнуудые үбһэ тэжээл бэлдэхэхын тула шэнэдхэн түхэрнэ.

АЗЕРБАИДЖАН:

ЕХЭ БҮЛЭ

Балабеим болон Нифтулла Агаевтанай 75 жэл соо хамта ажаһууһан баярые Хадата Зувучын хүн зон бүтосхоноороо тэмдэглэбэ.

Гэр бүлын аха заха 10 наһатай Агаевые бүри ба хан наһанайнь амаралтадүдэшөө бэлэй. Балабеим Ханум хэдэн арбаад жэл ом мал ажалда хүдэлөө. Үнэ һамган хоёр юһэн ухибүүлхүмүүжүүлһэн байна. Тэдэнэй бүлэдэ мүнөө табин хүн тогтоогдоно. Тэдэнэй хахадаг олонхинь нютагайнгаа сехозло ажалладаг. Агаевтанай бүлэдэ агрономууд, багшанар, экономистнууд, журналист ба библиотекарь, механизатор болон электрик бии. Гурбан хүн сельскэ ба районно Советүүдэй депутатууд юм. Ехэ бүлын олохон шүүдэй нэрэнүүд районой дэн ажахынуудай Хүндэлэй самбарта бэшэгдэнхэй.

ЛИТВА:

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ТЭЖЭЭЛЭЙ ЦЕХ

Вильнюсэй хүдөө ажах машинануудай «Нерис» нэн нэгэдэлдэ 2 мянган үнэ дэй тэжээл бэлэдхэхэ түрэлгэ бүтээжэ эхилээ.

Шэнэ түхэлэй автомат хеэрэлгэнүүд ажахынууд ронды мал ажалай комплекснуудта хэрэглэгдэхэ Гансахан оператор тэжээл нимэ цехые хангаха бай.

Ондо ондоо сагай улаатай нютагуудта элдэб зын тэжээл бэлэдхэхэ ба сервэлхэ элдэб машинадые тус нэгэдэлдэ бүтээ.

ЭСТОНИ:

ҮДЭР БҮРИ ЖЭГДЭ ТЭГШЭЭР ХҮДЭЛХ

Таллинай «Полимер» дэлэй бүхы цехүүд үйлэриин жэгдэ һайн хүдэлрие үдэр бүри хангнай түлөө үндэр сэгнэлхүртэнэ.

Социалис мүрысөөнэй үгүүдые согсолхо дуримуудхаража үзэхэ, үйлэдбэжэгдэ һайн хүдэлмэрие үрэ дүнгүүдэй тоодо оруха гэһэн дурадхал хүмэришэн А. Кальювеэ тэ партийна суглаан дооруулһан байгаа. бөө үдэр бүри дүүрхүн лэ энээнһээ хойшо нуһуурида гараха аргатай парткомой ба профсоюзавкомой хамтын суглдээрэ хэлсэгдээ һэн.

Зарим хүдэлмэришэдлон мастериууд шэнэ үлые абаһаар дэмжээгүй Түсэбөө үдэр бүри дүүргжэгдэ һайнаар хүдэлжэ бгэ гээд коммунистнуудшээ харуулха баатай бо Үйлэдбэриин бүхы һалбнуудай хүдэлмэрие шэмхидхэхэ гээшэ гол шүбайгаа. Предприятиин тийна организаци эдээр хангадаг заводуд коммунистнуудта туһалаэрижэ хандаа һэн. Тиитүүхэй эд саг болзортоорагдадаг болоо. Мүнөө дэл тэсэбтэ даабаринүүдэр бүри дүүргэнэ.

(ТАСС

ЯМАР ХУБИЛАЛТА ОРУУЛАГДААБ?

Эгээл арбан хоёр жэлэй саана колхознигуудай Бүхэсоюзна гурбадугаар съезд дээрэ колхозой Жэшээтэ шэнэ Устав баталагдан абтаа һэн. Тиигэжэ манай орондо ленинскэ кооперативна түсэбэй батаар илан мандаһаниие, колхозно байгуулалтын шэнэ шатада хүгжэн гараһаниие дахин элитээр гэршэлэн харуулаа гэзэш.

Хүдөө нютагуудтамнай, тэрэ тоодо колхозуудта социальна болон экономическа түйлай ехэ хубилалтын болоһониинь шэнэ Устав соо батадхагдаа, мүн колхозуудай бэеэ дааһан эрхэ үргэдхэгдөө. Хүгжэнги социалис обществын байгуулагдаһан үе сагта колхозуудые саашадань үшөө түргэнөөр хүгжөөхэ, ажахыгаа өөнэдөө эрхилхэ эрхыень ехэ болгохо, колхозой демократиие бүри үндэр хэмжээндэ хүргэхэ, гэшүүдэйнь уялга болон эрхые улам үргэдхэн батадхаха тушаа асуудалнууд Жэшээтэ шэнэ Устав соо тодоор заагданхай.

«Хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриин индустриальна түхэлтэйгөөр эрхилэгдэдэг болохотой хамта колхозно таряашадай ажабайдалда гүнзэгы ехэ хубилалтанууд боложо байна... Хоёр янзын социалис зөөриин хоорондоо ойро дутэ бололго, колхознигуудайшье, мүн гүрэнэй предприятинуудайшье хабаадалсадаг ажахынууд хоорондын эмхидхэлнүүдэй хүгжэлтэ хүдөө тосхоной социальна бүридэлдэ шэнэ нүлөө үзүүлнэ» — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ заагаа һэн.

Үнэхөөрөө, мүнөөнэй колхозууд алишье талаараа хүгжэнги, хүсэ ехэтэ техникээр зэбсэгжэһэн, экономикоороо баян, үйлэдбэриингөө хэмжээгээр томошье ажахынууд болонхой.

Жэшээ болгон, манай Буряадай республикын колхозуудые абаад үзэе. Манайда 54 колхоз тоологдоно. Тэдэнэй олонхинь ажахынгаа үйлэдбэриие амжалтатайгаар хүгжөөнэ, үргэдхэнэ, гэшүүдэйнгээ һуудал байдалые һайжаруулха, соёл болбосролые дэшэлүүлхэ социальна асуудалнуудые һайнаар шиидхэнэ. Тусхайлбал, Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз гансахан арбадахи табан жэлдэ үйлэдбэриин эллэб барилганууда 2,2 миллион түхэригэй мүнгэ гаргашалһан байна. Ажахы өөнэдын мүнгэ зөөри, хүсөөр һаалиин хоёр комплекс, хонидые шахаха ехэ байра, хонидой 13 типовой хашаа, сенажай траншей, мууданан мал тэбээрүүлхэ байра, искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые барижа, ашаглалгада оруулаа.

Үйлэдбэриие шэнэ гуримаар эмхидхэжэ, ажалда түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлэн, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлээд, мяха, һү, ноойо гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргээ юм. Гүрэндэ хамта 21,9 мянган центнер мяхан, 53,9 мянган центнер һүн, 5436 центнер ноойон худалдагдаа.

Тосхон, һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо, иланганя ажаһуудалай, соёлой, хангалгын эмхинүүдэй барилга хэхэ тушаа колхоздо анхарал ехэ табигдана. Һүүлэй арбан жэлдэ Ноёхон тосхондо 140 һууритай хүүгэдэй сад-яслийн комбинат, албан захиргаанай байшан, АТС гэхэ мэтэ баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. 8 байратай нэгэ гэр, хоёр—хоёр байратай 30 гэр баригдаа. Мүнөө эндэ спортын залтай соёлой ехэ байшан баригдажа байнхай. Эдэ бүгэдын ашаар залуушуулай нютагһаа гаража, ондоо тээшээ ошохо ушар эрид үсөөрөө.

Бэшүүрэй районой «Победа» колхоз жэлһээ жэлдэ хүгжэн һалбаржа, экономикынгоо талаар улам хүсэтэй боложо байһан ажахы юм. Колхоз хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб, даабариа амжалтатайгаар дүүргэдэг, сэбэр ашаг олзо горитой оруулдаг. Тэдэн жэлдэ ганёахан хонин ажалһаа 150 мянган түхэригэй сэбэр олзо доход абаа. Эндэшье ажаһуудалай, соёл-гэгээрэлэй, хүн зоние хангалгын барилганууд олоор баригдана. Бүхы һалбариинуудаа тусхай цехүүд болгон эмхидхэзд, үйлэдбэриин харилсаа, тоосоое чековэ гуримда оруулаа, ажахын тоосоо үргэнөөр нэбтэрүүлээ юм.

Республикымнай колхоз, совхозууд мүнөө бүхыдөө 9 мянган трактор, таряа хуряалгын 3 мянга гаран комбайн, ашаанай 3,8 мянган автомашина болон бусад олон онһон техникэ гүрэнһөө абанхай гээшэ. Машина техникэ, минеральна үтэгжүүлэг гэхэ мэтэ жэл бүри ехээр үгтэдэг боложо байна.

Иигээд ерэхэдээ, мунөө колхоз бүхэндэ үйлэдбэриие улам үргэдхэхэ, ашаг үрэ ехэтэй болгохо, Жэшээтэ Уставые улам наринаар сахижа, колхозно демократиие эрхимээр бэелүүлхэ социально-экономическа эрхэ нүхэсэл, материально-техническэ база бии болонхой.

Колхозой Жэшээтэ шэнэ Уставай баталагдаһаннаа хойшо бүхы совет арадай, тэрэ тоодо колхозно таряашадай ажабайдалда тон ехэ түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэгүүдэй болоһониинь мэдээжэ. Коммунис партиин XXV, XXVI съезд боложо үнгэрөө, манай ороной Үндэһэн Хуули — шэнэ Конституци баталагдаа. Дэлхэйн ажалша арадуудай агуу ехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ой тэмдэглэгдээ.

Шэнэ Үндэһэн Хуулиин хүсэндөө ороод байхада, совет орон дотор хуули сахилгые гуримшуулха талаар, тэрэ тоодо колхозой Уставташье ехэ хубилалтанууд оруулагдаа. Тиимэһээ энээн тушаа тогтохо ушартай болоно.

Колхозуудай советэй Бүхэсоюзна суглаан дээрэ СССР-эй шэнэ Конституцитай таараалдуулан, колхозой Жэшээтэ Уставтэ хубилалтэ, нэмэлтэ оруулагдаа һэн. Тэрэнь КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолоор баталагдаа юм.

Тусхайлбал, Устав соо урда тэрэнь «ниитын зөөри» гэжэ бэшэгдэнэн байгаа һаань, тэрэнь «социалис зөөри» гэһэн үгөөр һэлгэгдэдэ.

Тиихэдэ «Колхоз — ниитын түхэлтэй социалис ажахы байһан дээрэһээ хүгжэнги социализмын эрхэ байдалда хүдөөдэ үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэ аргатай, колхозно демократиин үндэһөөр үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха, олониитэ колхознигуудай хубиин хэрэгые ниитын, бүгэдэ арадай аша туһатай зүбөөр холбохо байна. Колхоз — таряашадай коммунизмын һуруули болоно» — гэжэ шэнээр бэшэгдээ.

Колхозуудай бэелүүлхэ зорилго тодорхойлогдоо, эрхэнь үргэдхэгдөө. Колхозой гэшүүн болохо гэжэ мэдүүлгэ барихан хүн хамтын суглаанай шиидхэбэриин абтатар гэшүүнэй эрхэтэй байха эзргэтэй. Жэшээтэ Уставай 4-дэхи пунктда нэмэлтэ оруулагдаа. Жэшээнь, колхозой гэшүүнэй өөрынгөө һайн дураар, шадабариингаа, эрдэм һургуулиингаа эзргээр мэргэжэл, хэхэ ажалаа шэлэжэ абаха эрхэ тухай, мүн жэл бүри түлөөһэтэйгөөр амархa, амаралтын үдэр хэрэглэхэ эрхэ тухай тодорхойгоор заагдаа.

Гадна колхозой гэшүүн бүхэн байгаалида гамтай наринаар хандаха, тэрэнэй баялигые хамгаалха уялгатай гэжэ бэшэгдээ. Саг зуураар колхозноо гаража ошоһон хүнүүдые гэшүүн зандань байлгаха тухай хэлэгдээ.

«Колхозой эдлэжэ байһан газар — гүрэнэй, бүхы совет арадай зөөри болоно. Тэрэнь худалдагдаха, арендэдэ үгтэхэ ёһогүй» гэжэ бэшэгдэнэ. Тэрэшэлэн гэр байранууд, машина, техникэ, түхэрэлгэ, хэрэгсэлнүүд, мори унаа, адууһа мал, олон жэлэй таримал ногоон, сэсэрлиг, модон, газар үһалагдаг газартаа 17 мянга гаран тонно наг шэбхэ, 2660 тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые оруулаа. Бүхы совхозууд энэ талаар үгтэнэн даабаряа дүүргэз. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ нилээд үлүү болоно.

Район дотор сабшалангай үргаса дээшэлүүлхэ зорилготой бусад хүдэлмэри хэгдээ. Нилээд ехэ сабшалан шулуу зохойһоо сэбэрлэгдээ. 1639 гектар борнойлогдоо, 381 гектарай дэгнүүл сэбэрлэгдээ, 26 гидротехническэ түхэрэлгэнүүд заһабарилагдаа.

Мүнөө жэлдэ районой ажалшад сабшалангай гектар бүриһее 15,6 центнер үбһэ, олон жэлэй ногоо таригдаһан газарһаа — 30 центнер үбһэ абаха, корнеплодуудай гектар бүриһее 200 центнер, картаабхын — 106 центнер ургаса хуряаха хараатай. Нуга сабшалан болон таряалан дээрэ хабарай лугомелиоративна хүдэлмэри саг соонь, һайнаар үнгэргэнэнэй ашаар лэ эдэ бүгэдэ түйлагдаха байна.

Энэ талаар үнгэрһэн хоёр һарада горитой хүдэлмэри хэгдээ гээшэ. Гэбэшье энээгээрэ һанаагаа амарангүй, зунай һаранууда бүлүүр станцинуудаа, үһа сасадаг түхэрэлгэнүүдэ үдэр һүнигүй һайнаар хүдэлгэхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдохо байнабди. Районой түрүү луговодууд газараа 3—4 дахин үһалхадаал баян ургаса абана бшуу даа.

О. АЛСАГАЕВА,
Хорини районой үһалуурийн системэнүүдэй управленийн агроном.

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАДА

ЭРШЭЕЭ ҺУЛАДХАНАГҮЙ

Манай районой совхозууд үһалагдамаар 10 мянга гаран гектар сабшалантай, 858 гектар таряалантай, 3770 гектар бэлшээритэй юм. Хэрбээ энэ газараа саг соонь хүсэд һайнаар үһалбал, нилээд ехэ үбһэ тэжээл абаха аргатай. Манай луговодууд нуга сабшалан харуулһалха баян дүршэлтэй, арга боломжотойшье.

Хасууртайн, «Георгиевский», Үдын, Хүрбын совхозуудай луговодууд газар үһалалгада яһала һайнаар хүдэлөө, хүдэлнэшье. Эдэ совхозуудта үһалуурийн системэнүүдһээ газар нэгэ дахин үһалагдаад, хоёрдохёо ундалуулагдажа эхилээ.

Районой бусад совхозууд хабартаа газараа үһалха түсэбее дүүргэхэ дутэлэнхэй. Тэд майн 20-ной мэдээгээр район дотор газар үһалха түсэб дүүргэгдээгүй байгаа. Эндэ өөрын шалтагаантай. Жэшээнь, Анаагай-совхозой Зүүн-Хуурайн, Хужартын системэнүүдтэ үһанай хомор дээрэһээ газар ундалуулха даабари дүүргэгдээгүй. Бусад совхозуудта үһанай элбэг байгаашье һаа, зарим тэды эмхидхэлэй дутуу дунданууд һаад хээ.

Үһа сасаха түхэрэлгэнүүд мүнөө дээрээ муугаар хэрэглэгдэнэ. Район дотор үһа сасадаг 34 түхэрэлгэ бии аад, габшагай хоёр һарын туршада тэдэнэй оройдоол 6-ниинь хүдэлгэгдөө.

Баян ургаса абахын тула газараа хабар эртэнээ һайса үһалха хэрэгтэй гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Эндэ түрүүшүүл жэшээ харуулна. Анаагай совхозой Р. П. Ситниковэй, А. П. Корнаковой звенонууд эмхитэйгээр ажаллана. Эдэнэр бүлүүр станцинуудай, үһа сасадаг түхэрэлгэнүүдэй хүсөөр Байсын-Эбэртэ 820 гектар сабшалан үһалаад байна. Үдын совхозой луговодууд В. Т. Мункуев, Ж. Э. Дагбаев гэгшэд яһала һайнаар хүдэлнэ. Майлада 200 гектар сабшалан даажа абаһан В. Т. Мункуевай 6 хүнһее бүридэнэн лугомелиоративна отряд ехэ хүдэлмэри хээд байна. Сабшалангаа үндэһөөрнь һайжаруулха гээд, олон жэлэй ногоонуудые таряа, бүхы газартаа минеральна үтэгжүүлгэнүүдые оруулаа. Шүбэгэдэ Ж. Э. Дагбаевай звено һайнаар ажаллана. Тэдэнэнэр сабшалангаа нэгэ дахин үһалжа дүүргээд, хоёрдохёо ябуулна. Мүн лэ минеральна үтэгжүүлгэнүүд хэрэглэгдээ. Энэ жэлдэ гектар бүриһее 21 центнер үбһэ абаха гэһэн түсэбее луговодууд үлүүлэн дүүргэхэ байха гэжэ һанагдана.

Район, республикаа дотороо суурхаһан луговодууд: Хасууртайн совхозой — М. И. Шевченко, А. С. Иванов, Хүрбын совхозой — А. В. Литвиненко, В. П. Маслов, Хорини совхозой — Г. В. Булатов гэгшэдэй ажалые онсо тэмдэглэмээр. Мүнөө жэлдэ «Георгиевский» совхозой луговодууд Б. Р. Жалсанов, Ж. Д. Жалсараев яһала һайнаар хүдэлжэ байна.

Манай районой ажахынууд габшагай хоёр һарын туршада таряалан болон сабшалан дээрэ 50 мянган тонно органическа, 3317 тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, тэрэ тоодо үһалагдадаг газартаа 17 мянга гаран тонно наг шэбхэ, 2660 тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые оруулаа. Бүхы совхозууд энэ талаар үгтэнэн даабаряа дүүргэз. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ нилээд үлүү болоно.

Район дотор сабшалангай үргаса дээшэлүүлхэ зорилготой бусад хүдэлмэри хэгдээ. Нилээд ехэ сабшалан шулуу зохойһоо сэбэрлэгдээ. 1639 гектар борнойлогдоо, 381 гектарай дэгнүүл сэбэрлэгдээ, 26 гидротехническэ түхэрэлгэнүүд заһабарилагдаа.

Мүнөө жэлдэ районой ажалшад сабшалангай гектар бүриһее 15,6 центнер үбһэ, олон жэлэй ногоо таригдаһан газарһаа — 30 центнер үбһэ абаха, корнеплодуудай гектар бүриһее 200 центнер, картаабхын — 106 центнер ургаса хуряаха хараатай. Нуга сабшалан болон таряалан дээрэ хабарай лугомелиоративна хүдэлмэри саг соонь, һайнаар үнгэргэнэнэй ашаар лэ эдэ бүгэдэ түйлагдаха байна.

Энэ тала

«МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН»
гэһэн конкурсдо ерэһэн очерк

ШУЛУУТАЙН АДУУШАН

Хүдөө нютагай тосхондохи айлай гэрнүүдэй түхэл эзэдэйнгээ шарайе, зан абариие ньажаашаһан шэнгеэр юундэшьеб үзэгдэдэг. Тэрэнһээ байтагай анхаран һайнаар хараа һаа, тосхон бүлыдөө нютагайнгаа зоной байдал, ажал хүдэлмэри тухайнь ноорэжэ байдаг бэшэ аал?

Һаяхан лэ болотор Цыбикжап Шагдарович бидэ хоёрой гэрнүүд үйлсэ хүндэлэн эргэлэнхэй һэн тула урда урдаһаа сонхонуудаараа, уни заланһаа зангуудаараа, һайн тамил хүршэнэрэй ёһоор, досоохи бодолнуудаа сүмэрэ харалсажа байһан шэнги агша һэн. Таримал мододтой могоолоор шэрдэгдэһэн сэсэрлиг дээгүүрээ гэрэйнь урагшаа хараһан хоёр сонхонуудые гэнтэ обёорходошни, эзэдэйнгээ һэргэлэн нюдэдэй шэнжэтэйгээр Доодо-Шулуутайнгаа дайда хаймедан байһан шэнгеэр үзэгдэхэ. Тиихэдэнь харасашни эжэлүүдгүй түрэл дайда руунь залагдажа, али талада адуунииньь бэлшэ юм ааб гэһэн бодолдо эзэлэгдээд орхихош.

Эртэ үглөөгүүр Цыбикжап Шагдаровичай алаг зээрдэеэ жолоохоонь хүтэлэнхэй, газаамнай ерэхыень сонхоороо харажархибаб. Хаяа хадажа һуудагшье һаа, хүршэтэеэ ходо уулзадаггүй хадаа тэрэнтэй үглөөнэй сай дээрэ золо ойрын һоннинние хөөрэлдэбэбди.

Цыбикжап Шагдарович Мижитов Загарайн районой «Дружба» совхоздо адуушаар хүдэлһөөр үнихэнэй юм. Энэ ажалдаа дүршэжэ, адуушан солоороо район соогоо нилээд мэдэжэ болонхой. Иимэл ажалтайл хадаа ходол хээрэ талаар, зун болмоосор, ороой намар болотор адуутаяа хүбшэдэ байрладаг. Тиимэһээл тосхонойгоо үйлсэдэ алаг зээрдээрээ ябахань ехэл үсөөн харагдадаг. Буриньье үсөөн, хаа яахана сайбер үнгэтэй «Москвич» машинадаа үунхай, районой түб гү, али хүршэ тосхоноо ошожо ябахань үзэгдэхэ.

—Монгол хүбүүн космосто гараад, нииндэжэ ябанал даа, —гэжэ тэрэ һонинойнгоо дээжэ, досоогоо ямар бэ даа, могэ һанал түрэнэн янзатай гортээ ороһоор дуулгаба.

—Монгол ерадней гайншаг ехэ хүгжэлтын алхам гэжэ байнал даа,—гэжэ хүршынгее үгэ дэмжэбэб. Тэринэйм түрэлхи һэргэлэн хасатай нюдэд соо нэгэл ааканнуур удхатай бодолнууд шэнги, намайе шарайшаини хараад:

—Зарим малшадайнгаа мотоциклаар тала гүбээ дээгүүгээ хони малаа тогтоодог болоходо, саг гээшэмнай хана байса хубилжал байна гэһэн һанадагнишье мүнөө болоходо, юуншье бэшэ гээшэл даа, — гэбэ.

Үгынь удха минии хүсэд нилгожо ядаһаар байтар.

—Аяар тэрэ дээрэнээ бухы монголойнгоо талада ябаһан түмэн малнуудайнгаа бэлжэ ябахыень харахадань, тэрэ хүбүүндэ ямар һонин гайаа хөб? Монгол хүн хара гараһаа эхилээд, адууһа мал адуулалсаһаар лэ үдэһэн байгаа ёһотой...

Малша нүхэрэйнгөө сэдьхэлыень хүлгүүлһэн юумэ һаял ойлгожо эхилбэ янзатайб. Замбуулинһаа космонаутнуудай тарялаагай ургасын шэнжэ, ой тайгын байдал, газаа далайдахи загаһадай һүрэгүүдые харахадаа, ойн ехэ түймэрэйшье һүжэрхые обёорходоо, наашань адуулалсаһаар лэ үдэһэн байгаа ёһотой...

Малша нүхэрэйнгөө сэдьхэлыень хүлгүүлһэн юумэ һаял ойлгожо эхилбэ янзатайб. Замбуулинһаа космонаутнуудай тарялаагай ургасын шэнжэ, ой тайгын байдал, газаа далайдахи загаһадай һүрэгүүдые харахадаа, ойн ехэ түймэрэйшье һүжэрхые обёорходоо, наашань гэрэнгы хөөрэлдөөнэйнгөө эхи табиба.

Яһадай адуушад унагадайнгаа хорин табан процентыень үбэлжэхыень үлөөгөөд, бэшыень мяханай түсэбтэ оруулдаг байһандань нүхэрни ехэл һайшаана. Тэдэ унагадай мииниэ шахуу мяхан байһыень намда ойлгуулхые оролдохо зуураа, эндэхи адуушадай тэрэ дүршэлыень хэрэглээ һаа, хэды ехэ онзо оруулха байһыень хурга даран тодоруулна.

Тезд энэ дүршэл халан абахада юун хэрэгтэйб? Адуугаа хаяа байра хорёотойл һаа, эндэ асуудалай сүм шиидхэгдэхэ байһые хүршэмни мэдүүлнэ.

—Унагаяа эхэһээнь саг соонь амяарлажа шадахагүйһөө хохидоно ха юмбибди. Унагаяа хүхүүлжэ ябаһан гүүдни хабартаа ехэл турадаг. Тэдэниие амяарнь барижа, март, апрель соогуур эдэлүүлбэл, һубайрха гээшые мэдэхэгүй һэн. Түлыньье һайн байхяа һааб даа, — гэжэ Цыбикжап Шагдаровичай хоолой шангахан болоно. — Тайгада зун, намартаа таргалһан морид үбэлдөө яахашьегүй, үбһэшье эдингүй онцол ехэ юм. Гүүдтээ һанаагаа табихал байгаабди. Табан хошуун малайнгаа аха эхэ болохо «морин эрдэнидэ» булгадаа һанаагаа табижа, унага даагадаа олоор үрөэ болгодог гэзэш һаамнай, арад зондомнай хэды ехэ туһатай байхаб.

Нёдондо тэрэ адуун һүрэгэйнгөө гүүдһээ ерэн процент унага абажа, өөдэнь болгоо һэн. Мүнөөшье энэ дүнгөө түйлажа шадахал тухайдаа адуушан найдамтайгаар хэлэн һууба.

Малаа хааха хорёогүй малшан байха гээшэ бэрхэтэй. Адуумнай саг соогоо зоотехническэ, ветеринарна мэргэжэлтэдэй зүгһөө тэдхэмжэтэй байха эзргэтэйнь хэндэшье мэдээжэ шэнги. Тезд үнэнтэ байдал дээрээ тиимэ юумэнэй үгы шахуунь гомдолтой. «Адуунда дурагуй аад, арбинтада дуратай» гэһэн үгэ эндэ дурдажашье баһа аахаб. Тиигэбэшье Цыбикжаб Шагдаровичай энэ хөөрөөө шагнажа һуухадаа, совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй урда, коммунистнуудай суглаан дээрэшье адуун һүрэгтөө һанаагаа табиха тухайда ходол хэлэдэгые ойндоо оруулнаб. Тиихэдээ тосхонһоо жара гаран модоной газарта, Улаан-Бургаасын хада хубшэ соо, оргодхон нэгэ отогой хажууда сай шанажа, хоюулханаа һууһамнай нюдэндэмни харагдахадал гэнэ. «Энэ хубшэ соо гансаараи байхаяа түбэгшөөдэгүй хүн гээшэ гүш?»— гэжэ минии гайхаһан болоходо, «адуун гээшэмнай тайгын ногоондо дуратай байдаг. Жэл бүхэндэ эндэ зуһажа дадашоо ёһотойб» гээ бэлэй. Удэшэ орой болохо тума барайлдаһан шэлдэн шэнэһэдэй өёорто, үһөөрһэн тэнгэриин хүйтэн шарайе, мананда орёолгоһон хадануудай ороёе хаража һуухадаа, эжэлүүдгүй тосхоной электрын галта үйлсэ, дулаахан гэрэй ольһон һанаанда орожол байгаа һэн.

«Сэлмэг һүнинүүдтэ тэнгэри өөдэ хараад, эндээ хэбтэхэдэмни, аяар тэрэ үндэртэ агаарай онгосо, хэмэл одонуудай ялалзан ябахань мододой оройнуудай забһараар ехэл эли байдаг юм даа» гэжэ адуушанай тиихэдэ хэлэһэниинь намда һанагдажал байба. Тиихэдэл энэ нүхэр ерээдүйн сагта эдээхэн хэмэл одонуудтай сэхэ холбоотой радиотелефонтой болоод, дуратай хүнтэеэ дуугаралсаха, хөөрэлдахэ аргатай болохо тухайда һанаашархан байгаа бэлэй. Бар хубшын гүн соо гү, али хизаар захын дайдада, зонһоо таһархай байдалда хүдэлдэг хүнүүд гэрэйнгээ дурбэн хана соо байһан шэнги гансаардаха гэдэгые ороёдоошье мэдэхэгүй болохо тухайнь тэрэмни этигэл дүүрэн һэн. «Тиихэдээл энээхэн дэлхэйнгээ алишье шэгшэгтэ байһан хүнүүд хэмэл одоной аргаар бэ бэтэеэ хөөрэлдэжэ, үгеэ һайн ойлголсодог аргатай болохол ёһотой» гэжэ тортогтойхон түүдэгэйнгээ дэргэдэ адуушанай түби замбинин удха шанартай асуудалда эзэлэгдэн һуухадань, дэлхэйн арад зоной одо мүшэтэ жаргалта һайхан сагай орой дээрэмнай гэрэлтэн байһан шэнги бэлэй.

Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлдэ хэдэн хоногой үнгэрһэн хойно Цыбикжаб Шагдаровичтай өөрынь гэртэ дахинаа уулзаа бэлэйбди.

Һаяхан республикымнай адуушадай суглаан боложо, тэндэ адуун һүрэгтөө ехэ анхарал хандуулха тухай хэлсээн болобо гэжэ дуулахадаа, адуушан хүршэмни тон ехээр баярлажа:

—Һайн даа, һайн... Ехэл һайн гээшэ даа! Иигэжэ, маанад, адуушад тухайдаа һанаагаа табигдахал хадань, бидэшье ороолдохол бэзэбди, — гэбэ.

Ц. Ш. Мижитов нютагайнгаа сельскэ Соведтэ нэгэтэ бэшэ депутадаар һунигдаһан, эдэбхи үүсхэл ехэтэй хүн юм. Энэ нүхэртээ партийна суглаан дээрэ, холын бэлшээридэшье уулзахадаа, гэртэньшье сай уужа һуухадаа, мүнөө үеынгөө ажалша хүнэй ороолдосотой хүдэлмэришэ зангые хаража, досоогоо урмашахаш.

...Удэр бүри жэжэ борохон юрьеэн соогуур амаа мэндээ хэлсэхэ үедөө сэдьхэлэй дулаахан долгёор нүхэдөө эльбэхэ дуран сэлмэг үглөөнэй нараи шэнги һайхан даа...

М. БАТОИН.

АЖАЛШАДТА ТОДО ХАРЮУ ХЭРЭГТЭЙ

Ямаршье редакциин — областиин, районойшье һаа — хүдэлмэрилэгшэд үглөөгүүр ерэһэн почтотоёо танилсажа, эзлжээтэ үдэрөө угадаг ёһотой. Уншагшадай газетэдэ толилогдоһон ба толилогдоошьегүй бэшэгүүдээр тушаалта нюурнуудай эльгээһэн харюунууд тэрэнэй бага бэшэ хубие эзэлдэг. Тэрэ бэшэгүүдээр ямар хэмжээнэй абтаһан тухай мэдээсэлнүүд иланганя анхаралтайгаар уншагдадаг гээшэ. Юундэб гэхэдэ, газетын үгын сагаалса тудаһан шэнгеэр һанаһанда хүрэһиень тэрэ гэршэлнэ. Харин тиигэбэл, тэрэ ямар нэгэн хүндэ нүлөөлһэн, ямар нэгэн үйлэ хэрэгтэй бүтэсэдэ туһалһан байха юм.

Кадрнуудые даалгагдаһан хэрэгтээ үндэр харюусалгатайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хэблэл эгээл эдэбхитэйгээр хабаададаг, ажал хүдэлмэридэ, ажабайдалда шэнэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ хэрэгые дэмжэдэг, дутуу дунданууд ба муу муухай үзэгдэлнүүдтэй тэмсэдэг гээшэ. Сагай эрхэ байдалай эрилтэдэ тааралаһан материалнуудыг үргэн олоннитын һонирхолые халуунаар дайража, партийна органууд болон арадай депутадуудай Соведууд тэдэнээрнь тусхай шиидхэбэри абадаг, ажалша коллективүүдэй суглаануудаа дэрэ зүбшэн хэлсэдэг байна. Шүүмжэлхы гү, али ямар нэгэн асуудал шиидхэхэ зорилготой материалаар ямар хэмжээнэй абтаһан тухай уншагша газетын лэ хуудаһанһаа мэдэхэ зэргэтэй.

Гэхэтэй хамта табигдаһан асуудалые ёһотоор шиидхэһэн тухай хургааараашье дүнгэжэ абаха баримта, тобшололгүй, «Хэмжээн абтаа», «Харагдажа үзэгдөө», «Анхаралда абтаа» гэхэ мэтэ хубхай хооһон үгэнүүдтэй харюунуудай редакцида зариндаа ерэдэгынь халагламаар байдаг. Тэдэнэй хажуугаар амандаа уһа балгаһандал, дуугайхан һуудагуудшье дайралдадаг. Харин энэ үедэнь бэшэг, гомдол, мэдээсэлнүүдэй авторнуудай тэсэжэ ядан, харюу хүлеэжэ байхада, хоорондоо саарһаар шэдэлсэжэ, «намһаа холуур, нараннаа наагуур» гэдэгтэл бэе бэдээ хаялсан, харюу үгэхын тулада зорюута шахуу унжагайруулдагшье тушаалтад дайралдадаг.

Редакциин хандалгаар ямар хэмжээнэй абтаһан тухай мэдээсэхын орондо зариманай хараалагдаһан хэмжээнүүдэй список, суглаанай протокол, шалгалтын акт болон редакцида ороёдоошье хэрэгүй бусад документнүүдые эльгээхэшье ушар дайралдадаг. Газетын редакцинууд директивэ гаргадаг органууд бэшэ, эдэ документнүүдые хаража, тэдэнэр заабари үгэхэ үялгатай бэшэ юм. Газетэ — хэблэлэй орган, тиимэһээ хэблэһэн материалаараа харюу абажа, ямар хэмжээнэй абтаһан тухай үргэн олон уншагшадта дуулгаха үүргэтэй.

Үнгэрһэн жэл соо манай редакци хэмжээнэй абтахын тулада 61 бэшэгээр тушаалта нюурнуудта хандаад, тон хахадтань лэ харюу абаһан байна. Редакцинууд дары харюу абахын түлөө даншье һаа «мартамхай» хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулга эльгээдэг заншалтай юм.

Һаяхан бидэ Захааминай районой түб больницын ахамад врачай орлогшо А. Бакшееваһаа январиин 3-да толилогдоһон статьягай мүрөөр харюу абаһан байнабди. Нүхэр Бакшеева харюу дотоороо газетэдэ сэхэ хабаатай бэшэ баримтануудые тооложо, шашаг шарьяа болгоно. Тэндэ зэмэтэй фельдшер бадахи классай һүрагша хоёрые нюурдалдуулһанаа (үшөө тингэжэ болохо юм һаань), эхэ, эсэгын үхибүүтээ тухирһые тоолохо ушар үлүү гэжэ һанагдана.

1980 оной октябриин 29-дэ «Хубиин жигули хурдан гэзд...» гэһэн фельетоноор Улаан-Удын Железнодорожно районой прокурорто хандагдаһан байгаа. Һануулга абаһанай һүүлээр тэрэ редакцида харюусаа болоходоо, Прибайкалиин районой прокурор Г. Шагдуровта хандахые гуйгаа һэн. Тэрэ статьягаар ямар хэмжээнэй абтаһаниинь мүнөө болотор дуулдаагүй байна. Тиимэһээ Прибайкалиин прокуратура тэрэ уголовно хэрэгэйнгээ заха үзүүртэ хүрөөдүй гээшэ гэжэ багсаамжалха ушартай бологдоно.

Газетымнай хуудаһануудта бусаһаа оло дахин шүүмжэлүүлһэн аад, харюу үгэхэдөө хашан хүтэлбэрилэгшэдтэй районуудай тоодо Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Загарайн районуудые онсо дүрдамаар ха. Жэшээлхэдэ, арадай депутадуудай Хэжэнгын райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ю. Алексеевэй нэрэ дээрэ ябуулагдаһан хэдэн хандалгада харюу абтаагүй байһаар. Энэ талаар нүхэр Алексеев юун гэжэ бододог ааб?

Уншагша газетэдэ хандахадаа, тэрээнһээ түргэн бүтээсэтэй туһаламжа хүлеэнэ. Харин тэрэнь хэмжээ абаха ёһотой тушаалта нюурнуудай эзмээр хэдэн һара, жэлшье баригдахала һанадагынь гэмшэлтэй. Харин гомдолнуудые хаража үзэхэдэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1980 оной мартын 4-нэй «Эрхэтэй дурадхал, мэдүүлгэ ба гомдолнуудые хараха ёһо гурим тухай» Указ баримталагдаха эзргэтэй. Тэрэнэй ёһоор, мэдүүлгэ болон гомдолнууд ороһон сагһаа хойшо нэгэ һарын хугасаа соо харагдажа үзэгдэхэ ёһотой. Хэрбээ тэдэнэй үндэһөөр нэмэлтэ шэнжэлгэ, шалгалта гэхэ мэтын шухала байгаа һаань, тусхай эмхи зургаанай хүтэлбэрилэгшэ гү, али тэрэнэй орлогшо үшөө нэгэ һараар болзорыень һунаажа болохо юм. Тиихэдээ энээн тухайдаа бэшэгэй авторта заабол дуулгаха. Харин шалгалтын хэрэггүй байбал, 15 үдэрһөө үнгэргэнгүй харюу үгэхэ уялгатай.

Зарим хүтэлбэрилэгшэдэй «зузаан арһые» газетын һануулгануудшье дабадагүй. Хэблэлэй үрэ нүлөөнэй ехэ байхын түлөө ходоодоо ороолдохо үүргэтэй партийна органууд энэ талаар хэмжээ абаха ёһотой бшуу.

Хэблэлэй нүлөөе ашаг үрэтэй болгохо асуудал партийн гол анхаралда хэзээдэшье байһан. 1919 ондо болоһон партийн VIII съездын резолюци дотор бэшэгдэнэниие эндэ һануулхада үлүү бэшэ ха. «Ажал ябуулга тухайнь хэблэл соо хэлэгдэнэн нюурнууд ба эмхи зургаануудаа заһагдаһан дутуу дунданууд ба алдуунууд тухайгаа тон богони болзор соо... мэдүүлхэ ёһотой». Эдэ үгэнүүд мүнөөшье удха шанараа алдаагүйл. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэриинүүдэй үндэһөөр, ажалшадай бэшэгүүд болон дурадхалнуудай талаар ябуулагдадаг хүдэлмэрине саашадань улам һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» партийн Центральна Комитедэй һаяхан абаһан тогтоол энээнние үшөө дахин гэршэлнэ.

Толилһон бэшэгүүдтээ редакци харюу хүлеэхэдээ, тэдэндээ гансал олоной анхарал татана бэшэ. Энэнь нийтэ-политическэ үүнэгы удха шанартай. Тэрээгээр олондо мэдүүлхэ гэһэн ленинскэ ёһо бэелүүлэгдэнэ, нийтын һанамжа хараада абтана. Толилогдоһон гү, али толилогдоошьегүй бэшэгэй мүрөөр газетээ харюу үгэһэн тусхайта нюур бүхэн энээн тухай һанаха ёһотой.

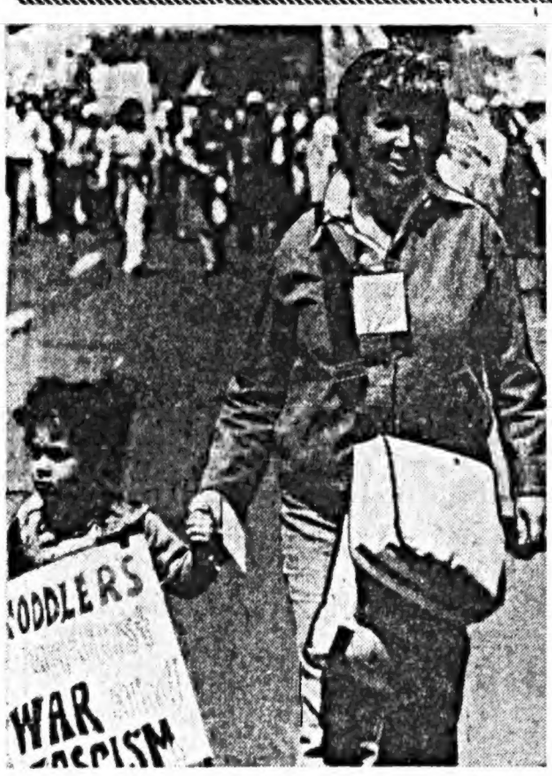

Америкын Холбоото Штадуудай түрүү үзэлтэй олониитэ дайнай аюулые буруушаана, ядерна зэбсэг үйлэдбэрилгые болюулха эрилтэ табина, эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхаар тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: негр һанай энэ бишыхан басаган ехэшүүлтэй хамта Вашингтондо болоһон буруушаалай жагсаалда гаража, дайнай аюулые усадхаха, үндэнэ һанай илгаа гаргалгада эсэс табиха тухай эрилтэ хэнэ.

ТАСС-ай фотохроникэ.

КОНФЕРЕНЦИ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛНЭ

СТОКГОЛЬМ. Европодо буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, зэбсэг хэрэгэлнүүдые хуряахын түлөө уласхоорондын конференци эндэ хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлнээр. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха талаар ябуулагдажа байдаг элдэб хүдэлөөнүүдэй ажал ябуулгын дүй дүршэлөө халан абалсаһан, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, эб найрамдалай түлөө хамтын тэмсэлдэ бэлдэхэ арга боломжонуудые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэнэ.

Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые Баруун Европодо тодхон табихые һэдэдэг Вашингтоной, НАТО-гай сэрэгэйхидэй аюулта түсэбүүдые буруу һүргэхэ гэһэн зорилгодо ехэ анхарал хандуулагдана.

Американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европын гүрэнүүдэй газар дайда дээрэ тодхон табижа, ракетно-ядерна хүсые үргэдхэхэ талаар США-гай болон НАТО-гай һанаашалганууд эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ аюултай байна гэжэ «Нейтронно бомбые үгы хэхэ!» гэһэн Голландиин хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ И. Спиер тэмдэглээ.

Эдэ түсэбүүд Баруун Европые сагаалса мэтэ оолгохо гэһэн аюулта хойшолонгуудтай байна гэжэ Италиин сенатор Нино Пасти мэдүүлбэ. США өөһэдынгөө аша туһые нэн түрүүн Европын арадуудай аша туһаар туйлахые оролдоно гэжэ хэлээ.

Эб найрамдалай, харилсаа холбооной ба буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө Баруун Германиин комитедэй түлөөлэгшэ И. Маске үгэ хэлэхэдээ, Сагаан байшангай тухиралга доро американ ракетэнүүдые ФРГ-гэй газар дээрэ байрлуулхые ороолдодог правительствынгаа политикые эрид шууд буруушаана.

Ядерна дайнай аюулһаа арадуудые аршалан хамгаалхын тула, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тула мүнөөнэй уласхоорондын орёо байдалда Советскэ Союз өөһэдөөнь дүлдыдаһан бухы юумэ хэхэ юм гэжэ Эб найрамдал хамгаалдаг совет комитедэй делегацие хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй Науканнуудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Трухановский хэлэбэ. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй найруулһан дурадхалнууд энээние элирхэйлэн гэршэлнэ.

Дайн дажарта эсэргүүлдэб хүдэлөөнүүдэй, эмхинүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые эб найрамдалай тала баридаг бүхэдэлхэйн пинтэ нэгэн хүсэтэ хүдэлөөндэ нэгэдүүлхэ шухала гэжэ Англиин политическэ ба нитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша лорд Ф. Брокуэй тэмдэглээ. Иимэ хүдэлөөн эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ шиидхэхы хубитаяа оруулха байна.

Европо түбнин энэ хубинс ядерна буу зэбсэгтүй нютаг болгохын түлөө хойто оронуудай арадуудай хүсэлэл оролдолгонуудаа саашадань эдэбхижүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай байна гэжэ Швециин риксдагай (парламентын) депутат, Европын хойто хубие ядерна буу зэбсэгтүй нютаг болгохын түлөө Швециин комитедэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Э. Ельмстрем мэдүүлбэ.

«1981 оной эб найрамдалай маршые» үнгэргэхэ талаар үүсхэлтэ бүлэгэй түлөөлэгшын мэдээсэлые конференцидэ хабаадагшад шанаад, һайшаан абаба. Энэ марш Копенгагенда эхилээд, Японой Хиросима болон Нагасаки хотонуудта американ атомна бомбонуудһаа хохидогшодой дурасхаалай үдэр Парижда олоной хабаадалгатай жагсаалаар дүүрэхэ байна.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ҺУНГАЛТЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БЕРЛИН. Хеннингсдорф хотодохи заводой металлургнууд социалис уялгынгаа ёһоор байгша он дотор түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаха буладайнгаа гурбанай хоёр хубие июниин 14 болотор — ГДР-эй Арадай палатада ба депутадуудай окружной суглаанай һунгалтын үдэр хүрэтэр хайлуулхаар зоригжоод, эрхим амжалта тулана. Үүрэнэй засагай органуудта өөһэдынгөө кандидадуудые дэбкүүлхэ зуураа, энэ коллективэй гаргаһан үүсхэл республика дотороо үргэнөөр дэмжэгдэнэ.

Хеннингсдорфдохи завод — ГДР-эй металлургическа предприятинуудай эгээл томоуудайнь нэгэн юм. Тэрэнэй хүдэлмэриин эршэнээ арадай ажахын бусад һалбаринуудай үгжэлтэ сэхэ дулдыдадаг гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Тиимэнээ заводой үйлэдбэриинь хүсэн саг үргэлжэ үргэдхэгдэнэ, шэнэ цехүүд оодхоогдоно, хуушарагшадынь шэнэлэн һэльбэгдэнэ. Мүн энэ предприятида оулад хайлуулагшадай ажалые хүнгэдхэхэ, бүтээсьень дээшэлүүлхэ зорилгоор үргэн харааһан программа бэелүүлэгдэнэ.

ГАНХАМШАГТА ҮНЭЛЭ ХЭРЭГҮҮД

БУХАРЕСТ. Питешти хотын автозаводой коллектив эдэ үдэрнүүдтэ хоёр ганхамшагта үнэ хэрэгые баяр ёпололой оршон байдалда тэмдэглэбэ. Нэгэдэхинь — «Дачия» түхэлэй 630 мянгадахи автомобиль үйлэдэрилэгдэн гараба. Хоёрдохинь тэхэдэ, Румынидэ оутээгдэһэн эгээн түрүүшын хүнэн машина эгээл арбан гурван жэлэй саана энэ заводой үүдээр гараһан түүхэтэй. Эдэ жэлнүүдэй туршада Питешти хотын автозавод республикын машина оутээлгын промышленностиин эгээн томо предприятинуудай нэгэн боложо тодорбо ошуу. Мүнөө эндэ «Дачия-1300» түхэлэй автомобильһаа гадна, тэрэнэй үшөө зургаан янза үйлэдэрилэгдэдэг юм. Эгээл һүүлшынь модель болохо «Дачия-1310» түлишэ багаар гаргашалдагаараа, жолоодоходо хүнгөөрөө, нарижуулан һайжаруулагдаһаараа онсо шалгардаг.

НЕФТЬ БУЙЛУУЛХА ЗАВОД БАРИГДАНА

ГАВАНА. Сьенфуэгос хотын оршондо Кубын байгша табан жэлэй эгээн томо барилганууда нэгэн эхилэнхэй. Жэл соо зургаан миллион шахуу тонно нефть буйлуулха аргатай шэнэ завод Советскэ Союзай техническэ туһаламжын ашаар эндэ бодхоогдожо байна ошуу. Эды шэнээн хэмжээнэй нефть мүнөө үедэ Эрхэ сүлөөгэй арал дээрэ бүхыдөө буйлуулагдана гэжэ тэмдэглээ һаа, шэнэ заводой удха шанар эли болохо байха. Үйлэдбэриинь эндэ сүм оньһожоруулагдаха, мүн оршон байгаалие бузарлуулхагүйн тула тусхай оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдохо юм.

Проектынгээ ёһоор, Сьенфуэгос шадар шэнэ хүүргэ, түмэр харгын һалаа, водохранилищи, тэрэшэлэн нефть буулгаха, ашаалха түхеэрэлгэнүүд баригдаха байна.

Энэ завод республикын залуушуулай габшагай барилга гэжэ соносхогдоод, Кубын залуу коммунистнуудай холбооной тусхай хинэлта доро абтанхай юм.

БАРАЙГАР ХУРЯАЛГА ТҮЛЭГТӨӨ

ХАНОЙ. Меконг мүрэнэй һалаануудай, тэрээн шадар малтагдаһан һубагуудай эрьеэр эдэ удэрнүүдтэ нэгэдэнэн «Бэлэдхэлэй пункт» гэһэн гаршагтай пристаньнуудта үдэр бүри хэдэн мянган сампан-онгосонууд ерэжэ, мэшээгтэй барайгарнуудые буулгана. Урда Вьетнамай эгээн томо мүрэнэй эрье шадарай һалагдадаг полинууд дээрэ барайгарай энэ хаобарай баян ургасын хуряалга түлэг дундаа ябажа оайна.

Һүүлэй үедэ Меконг мүрэнэй, тэрээн һаба шадарай районуудай таряашад үндэр һайн ургаса абажа амжана гээд тэмдэглэлтэй. Мэргэжэлтэдэй тооложо гаргаһанай ёһоор, нёдондо жэлэй энэ үеынхиһээ хахад миллион тониоор ехэ ургаса абтаха хараатай.

Вьетнамай Коммунис парти саашдаа энэ райондо барайгарай ургасые үшөө дээшэлүүлхэ зорилготоёгоор ехэ түсэбүүдые зохёоһон, хэмжээ ябуулгануудай тусхай программа баталан абаһан байна. Тиихын тула нэн түрүүн гүрэнэй зүгһөө барайгар бэлэдхэхэ хүдэлмэрине шадамараар эмхидхэхэ, СРВ-гэй бусад районуудта саг соонь ашаалан абаашаха хэрэгтэй бшуу.

Мүнөө жэл энэ талаар яһала ехэ юумэн хэгдэ гээд тэмдэглэлтэй. Бэлэдхэлэй пунктнуудай хүдэлмэри һайжаруулагдаа. Барайгар худалдан авадаг гүрэнэй сэн дээшэлүүлэгдэ. Нютагай эрхэ байдал хараада аотажа, хүдөө ажахын үйлэдэриие ашаг үрэтэй болгохо хэмжээ ябуулгануудаа амжалтатангаар бэелүүлэгдэнэ.

ҮЙЛЭДБЭРИТЭЙ ХОЛБООН ҮРГЭДЭНЭ

УЛААН-БААТАР. Эрдэм наукын үйлэдэриитэй тогтооһон, үдэрһөө үдэртэ бэхижэжэ байгаа холбоон социалис Монголдо ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ найдамтай эрхэ нүхэсэлынь оолонхой. Үнгэрһэн зургаадахи табан жэлэй туршада эрдэм-шэнжэлгын ашаг үрэ хөёр дахинаар дээшэлэһэн, тэдэниие үйлэдэриидэ нэбтэрүүлэнэй ашаар 200 миллион тухэриг сэбэр олзо оруулагдаһан байна.

Монголой Арадай Республика СЭВ-эй гэшүүн-оронуудтай эрдэм наукын талаар харилсаа холбоогоо жэлһээ жэлдэ үргэдхэжэ байдаг юм. Мүнөө үедэ хамтын хүсөөр тон шухала удха шанартай 16 программа бэелүүлэгдэнэ. Тиихэдэ продукциин шанар һайжаруулха, стандарт нэбтэрүүлхэ, научно-техническэ мэдээсэлнүүдые андалдаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана.

(ТАСС).

ХАРАТА МУУХАЙ ЯБУУЛГА

БАГДАД. Ирагай ядерна объектнүүдтэ сохилто хэхэ зорилготойгоор Израилиин самоледууд июниин 7-до нютагай сагаар 18 час 37 минутада Багдадта добтолбо гээд Ирагай Революционно командованнин Советэй июниин 8-да эндэ дамжуулагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Добтолгын хойшолонгууд, ядерна комплексын хэр һандаргадаһан тухай мэдүүлгэ дотор мэдээсэгдэнэгүй.

ВАШИНГТОН. США-гай гүрэнэй департаамент мэдүүлгэ толилуулба. Ирагай атомна реакторта добтолһоң тухайгаа Израиль үсэгэлдэр Р. Рейганэй захиргаанда мэдээсэнэн байгаа гээд тэрээн дотор хэлэгдэнэ. Абтаһан баримтануудай ёһоор, Холбооно Штадуудай худалдаһан самоледуудые Израиль Ирагта добтолхын тула хэрэглээ гэжэ гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Д. Фишер заба.

Ирагта Израилиин агаарһаа добтолго тухай президент Р. Рейган мэдэжэ байгаа гээд Сагаан байшангай пресс-секретариин орлогшо Л. Спикс баталба.

НЬЮ-ЙОРК. Ирагай ядерна объектнүүдтэ Израилиин агаарай-сэрэгэй, хүсэнүүдэй дэрлиг муухайгаар добтолһон тухай мэдээсэлые ООН-до һанаагаа зобонгёор угтаба. Энэ добтолго тухай мэдээсэлые дуулахадаа, ООН-ой Генеральна секретарь сэдьхэлээ ехээр хүдэлөө гэжэ К. Вальдхаймай тусхай түлөөлэгшэ журналистнуудта мэдүүлһэн байна.

СДПФ-гэй СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

ПОРИ. Финляндиин социал-демократическа партийн XXXII съезд эндэ дүүрэбэ. 370 делегат, мүн олон тоото айлшад тэрээндэ хабаадаһан байна.

СДПФ-гэй түрүүлэгшэ К. Сорсын хэһэн политическэ байдал тухай элидхэлые, СДПФ-гэй ба партийн парламентска бүлэглэлэй ажал ябуулга тухай тоосоонуудые съезд зүбшэн хэлсээд, СДПФ-гэй шэнэ программые бэлдэхэ тухай шиидхэбэрие баталан абаба.

Партийн гадаадын политическэ документые съездын делегадууд һайшаагаа. Партийн хүтэлбэрилхы органуудые съезд һунгаба.

Съезд дээрэ К. Сорса СДПФ-гэй түрүүлэгшээр дахинаа нэгэн һаналтайгаар һунгагдаа.

ҮГЭСӨӨН ЭЛИРҮҮЛЭГДЭЭ

МАНИЛА. Ороной хүтэлбэриин гэшүүдые, тэрэ тоодо президент Ф. Маркосые алаха зорилготой үгэсөөнэй элирүүлэгдэһэн тухай Филиппиниын засагаархид соносхобо. Тусхай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, энэ үгэсөөн хилын саанаһаа, нэн түрүүн США-һаа эхигэй байна. Правительствада эсэргүү хархис буржуазна бүлэглэлнүүд США-да байрлаһай. Үүн зониие мүрдэн харшалжа, орон доторхи байдалые тогтууритай бэшэ болгохо, июниин 16-да зарлагдаһан президентын һунгалтые буруу һүргэхэ зорилготой байгаа.

Үгэсөө хэхэ һанаашалгатай яваабди гэжэ ниислэлэй округто баригдаһан бүлэг хүнүүд сэхэ мэдэрбэ гээд мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Засагаархид Манилын оршондо тэһөрдэг бодостой, һүйдхэлтэ литературатай нюуса газар олдоо гээд хэблэл мэдээсэнэ.

ПОРП-ын ЦК-гай ПЛЕНУМ ТУХАЙ

ВАРШАВА. ПАП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Польшын Нэгдэмэл хүдэлмэришэнэй партийн Цк-гай XI пленумые июниин 9-дэ зарлаха гэһэн ши

Дулаан жэлнуудэй баатарнууд

ТЭМСЭЛЭЭР ОЛДОҺОН ЗОЛ ЖАРГАЛ

Буда Шагдурович Гармаев манай нютагай эгээл хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн юм. Үниинһөө хойшо энэ хуниие мэдэдэг, үдэр бүхэндэ шахуу уулзадагшье һаа, һонирхолтой намтартай хүн гэжэ тухайлдаггүй һэм.

Нютагтаа ерэдүйнгөө мэргэжэлээр практика гараха үедэмни түрүүшын колхоз байгуулагшад тухай мэдээсэл суглуулжа бэшээд, һургуулиингаа музейдэ тушааха гэһэн даабари үгтэбэ. Буда Шагдурович намайе халуунаар угтаад, ажал хэрэгүүдээрни, һуралсалаарни һонирхобо. Аажам намдуугаар, тодорхойгоор табигдаһан асуудалнуудтань харюусаха зуурамни, туһатай зүбшэл, заабари үгэлсэнэ. Эдэ захяануудынь анхаралтайгаар шагнахадаа, ямар энэрхы дулаан сэдьхэлтэй хүн гэшэбэ гэжэ бодомжолхоор байгаа һэн. Ерэһэн хэрэг тухайгаа дуулгахадам, тэрэ ехэ баяртангаар зүбшөөжэ, хамтын ажахы байгуулгын халуун хаһа тухай хөөрөөгөө эхилээ бэлэй.

Буурад сагаан толгойтой, 70-най дабаа холо дабажа гараһан энэ хүнэй ажабайдал тухай удаан бодомжолбоб.

...Аяар холын тэрэ хүндэ хүшэр үе сагые дахинаа үзэһэн мэтээр ухаандаа һэргээн, ухашалан байжа хөөрэбэ. Типхэдэ бүри 1930 ондо, партида орохо ушарынь гү, али үбэлэй янгинама хүйтэндэ колхоз тогтоолсожо ябаһаниинь, үгышье һаа, дайн байлдаанай зурагналнууд нюдэндэнь харагдажа байгаал...

Б. Гармаев Захааминай районой Далахай нютагта 1907 ондо түрэһэн намтартай. 1930 ондо партиин гэшүүндэ кандидат боложо абтаһан. Тэрэ үедэ Санагын партийна ячейкэ долоон хүнһөө бүридэдэг байгаа. Хэнэйшье мэдэһээр, харюусалгатай тэрэ сагта партида орохо гээшэ тон хүндэтэй, харюусалгатайшье хэрэг бэлэй. Түүхэдэ мүнхэрэн орохон тэрэ үедэ хамтын ажахынуудые байгуулалсажа, хүн зоной дунда гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэри ябуулха, нюдарган баяшуултай тэмсэхэ хэрэгтэй байгаа. 1931 оной эхээр Хойто-Хабаршаан гэжэ газарта эгээл түрүүшын хамтын ажахы байгуулагдаһан юм. Эндэ нютагай үгытэйшүүл эмхи гуримтайгаар сугларжа, бии байгаа зөөриеэ хамтадхаад, шэнэ ажабайдалай арюун замаар урагшаа дабшаа бэлэй. Нигэжэ «Улаан-Туяа» гэжэ хамтын ажахы тогтоогдоһон түүхэтэй. Машина, техникын үгы барга тэрэ сагта бүхы ажалаа гараараа хэдэг, үбһээ гар хажуураар сабшажа хуряадаг, мори тэргээр зөөдэг һэн. Буда Шагдурович тон бэрхэ эмхидхэлшэн байһанаа харуулаа. Тэрэ нютагай хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулжа, ленинскэ партиин уряануудай удха шанарые олониитэдэ үнэн зүбөөр тайлбарилдаг һэн. Тиин бусаһаа таһарагшадые бэе тэшээ татажа, колхоз байгуулгада хабаадуулха зорилготойгоор хүдөө нютагуудаар ябадаг, үмсынгөө ажалые урдаа хараад лэ һуудаг хүнүүдтэй көөрэлдөө эмхидхэдэг һэн. Сахир, Михайловка ба Зэдэнээ, Улаан-Удэ хотоһоо болон Билюутай станциһаа Утаата-Далахайда колхозой ажалда хэрэгтэй хэрэгсэлнүүд — 20 плуг, 12 борной, һүнэй 12 сепаратор, гэр тойронгой бусад зүйлнүүд, аяга амһарта асарагдаһан юм. Энэ ушар хадаа хүнүүдэй колхоздо оролгодо һайн нүлөө үзүүлээ һэн. Уданшьегүй «Улаан-Туяа» ажахы үргэдхэгдэжэ, «Первомай» гэжэ нэрлэгдээ һэн. Энэ колхоз 55 үрхэтэ айлһаа бүридэжэ, 320 үхэртэй, 410 хонитой, 230 адуутай, 20 тэргэтэй, 40 шаргатай, 2 морин анзаһатай байгаа. Энэ горитой хүдэлмэридэ ажалай ветеран Гармаевай хубита тон ехэ бангаа гээд сэхэ баталмаар. Хүн зониие урмашуулха, хамтынгаа ажал урагшатай ябуулха, сагай уларилай таатай байдалые зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ тон шухала байгаа. Түнхэн нютагһаа эндэ хүдэлхөөр ерэһэн Цыретор Сосоров ажахын хүргэлтэдэ ехэ габьяатай байгаа. Тиин гектар бурийнөө 7—8 центнер ургаса хуряажа, хүн зондоо орооһо тарха ажалта үдэртэнь хубаһаан ушар дэмбэрэлтэй бэлэй. Тиин колхоздо ороогүй байһан зондо энэ ехэ һайн жэшэ боложо, үмсэ байһан зон колхоздо орохо гуйлтануудые олоор үгэжэ эхилээ һэм.

Иигэжэ шэнэ ажабайдалай шэнжын бүри тодоор обёорогдожо байхада, залуу наһанайнгаа залин соо ябаһан Буда Гармаев сэдьхэлдээ тон лэ урма баяртай һэн. Тиин байтарнь хоёр биишыхан ажахы нэгэдэжэ, Улаан-Далахай колхоз болгогдоһон юм. Энэ үедэ Буда Шагдурович избач-пропагандистаар хүдэлжэ, үзэг бэшэхэ зониие һургадаг һэн. Наһажаал хүнүүд залуушуулшье эрдэм гэгээрэд тэшэ тэгүүлдэг байгаа. Мульһэтэ гэжэ газарта Тарба Очиров, Далахайда Доржи Цыренов, Утаатада Сандап Цыденов гэгшэд гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулдаг һэн. Түрүүшээр монгол үзэг бэшэгтэ һургажа, һүүлээрнь 1932 онһоо шэнэ лата үзэгтэ һургажа захалаа. Ном, саарһанай хомор байһаниинь мэдээжэ.

— Эртэ үүрээр бодоод лэ үдэшын бүрэнхы болотор ябагдадаг һэн. Ажалнайш даа захадань хүрэшэгүй ехэ байгаа. Адууһа малдаа үбһэ тэжээл бэлдэхэ гээшэ тон хүндэ һэн. Гансал Далахайда 17—18 мянган центнер хүрэтэр үбһэ гараараа сабшажа абадаг байгаабди. — гэжэ Буда Шагдурович мүнөө дурсадаг.

Гэхэ зуура ажалай баян намтартай энэ хүнэй дайшалхы зам тухайнь хэлэлтэй. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаха үедөөшье партийна ажалаа орхёогүй, взводгоо партийна организациин секретаряар ябаһан юм. Гармаев 1941 оной сентябрьда дайлалдажа байгаа фронт эльгээгдэжэ, октябрь соо Москва хотые хамгаалгын байлдаануудта хабаадаһан намтартай. Дайшалхы габьяа гаргаһанаһингаа түлөө хэдэн медаляар шагнагдаа. Москвااа Тула хүрэтэр даншалхы замынь үргэлжэлөөд. Тула шадар тон хүндөөр шархатаһан байна. Тиин госпитальдо хэбтэжэ эмшэлүүлһэн, III группын инвалид болобо гэжэ врачнууд мэдэрһэн байна. Гэртээ табигдаад, партиин райкомдо инструкторраар, таһагые даагшаар ажаллаһан, һүүлээрнь 1948 онһоо 1956 он хүрэтэр Улаан-Далахай колхозой түрүүлэгшээр хүдэлхэ зуураа, ажахыгаа саашань хүргөөлсэһэн юм.

Һүүлээрнь арбан жэлэй туршада (1956—1966) Утаата-Далахайн сомоной Советтэ хүдэлһэн гэшэ. Хуушанай коммунист энэшье ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандаа.

1961 ондо Буда Шагдурович наһанайнгаа амаралтада гаража, нютагай тусхайта пенсионер болоо һэн. Теэд наһан соогоо олоной дунда ябажа һураһан энэ хүмнай гараа хабсараад, гэртээ һуужа шадаагүй. Хорёод жэлэй туршада холын фермэ, гүүртэнүүдтэ газетэ, журналнуудые хүргэхэ, тараха зуураа, лекци, элидхэлнүүдые уншадаг һэн. Илангала зунай сагта тэрэ тон сүлөөгүй байдаг, үбһэшэдтэ шэнэ һонинние саг болзортонь хүргэхэ гэжэ оролдодог. Үндэр наһатан мүн лэ үбһэ хуряалгада хамһалсадаг бэлэй. Энэ жэлдэ партиин XXVI съездые угтуулан, 48 центнер үбһэ ногоо сабшажа, совхоздоо тушааһан байна. Ажалай, дайнай ветеран, коммунист, агитатор Буда Шагдурович Гармаев өөрынгөө гараар байгуулалсаһан арюун һайхан ажабайдалаараа сэдьхэлээ хананги, амгалан тайбан байдал алтан дэлхэй дээрэмнай хэлээ мүнхэдэ мандан байг лэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө хүсэдэг хүн юм.

Х. ДОРЖИЕВА,
БГПИ-гэй 345-дахи группын студентка.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Ш. Гармаев.

ҺОНИРХОН ХАРАГТЫ

Республикымнай кинотеатрнуудта июнь һара соо түүхэтэ-революционно, ушаралташье, манай үеын хүнүүдтэ зорюулагдаһаншье фильмүүд харуулагдаа.

Байгал-Амарай түмэр замые барилга совет хүнүүдэй гол анхаралда байһаар. Москвагай кинематографистнууд ороноймнай түүхын энэ гайхамшаг үйлэ хэрэгтэ- **«Такие же, как мы!»** гэһэн кинофильм зорюулба. Энэ барилга хэтэ мүнхын нойроор нойрсожо байһан Зүүн-Сибириин гүн тайгые һарюулжэ, тэндэ баатарлигаар хүдэлжэ байһан совет залуушуулай эршэ зориг, абари зан харуулна.

СМП-гэй начальник, залуу барилгашан Крылов (актёр А. Збруев) фильмын гүйсэдхэхэ гол нюур болоно. Тэрэнэй образ миин лэ нэгэ үдэрэй бэшэ, харин ерээдүйншье хүтэлэрилэгшэ нимэрхүү байха ёһотой гэжэ фильм харуулна. Трестын парткомой секретарнин (Пётр Вельяминов) образ һонирхолтой байна. Фильм дотор залуушуул олон. Тиимэһэнь тэрэниие залуушуул тухай фильм гэжэшье нэрлэмээр.

Үргэн экран дээрэ табигдаха үнгэтэ **«Кто заплатит за удачу»** («Мосфильм») гэжэ фильм дотор граждан дайнай темэ харуулагдана.

Москвагай милицин хүдэлмэридэ **«Расследование»** гэжэ фильм зорюулагдана. Милициин полковник Евгений Кречет драматург Михаил Маклярский хоёр үнэн болоһон үйлэ хэрэг — алта, мүнгэн зүйлнүүдые худалдадаг магазинай хулгайда орохон тухай хөөрэнэ. Эндэ актёрнууд А. Мягков, В. Самойлов, Н. Трофимов, А. Мартынов, Н. Фатеева, Л. Удовиченко, М. Булгакова, М. Кононов болон бусад наадана.

«Сицилианская защита». Темэрээ энэ фильм дээрэ дурсагдаһандал адли. Мүнөө үеын эрдэм бэлиг, шадабари түгэс хүдэлмэрилэгшэд эндэ харуулагдана. Гэмтэ ябадал хэһэн нэгэшье хүн эмэ амсангүй үнгэрхэ ёһогүй гэжэ фильм үшөө дахин баримтална. Мүрдэгшэдэй бүлэгые хүтэлбэрилһэн подполковник Стрельцовой рольдо актёр Николай Волков бэлигтэйгээр наадана. Тиихэдэ олон тоото фильмүудтэ наадажа, мэдээжэ болоһон залуу актёр Александр Абдуловтай эндэ уулзахат. Ороноймнай суута балерина Надежда Павлова эндэ түрүүшынгээ драматическа роль гүйсэдхэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлшын харануудые **«Ты должен жить»** гэжэ үнгэтэ фильм һануулна. Аэродром дээрэ хүн зониие хангажа байһан басагадай ажабайдал тухай сценарийн автор М. Чумак найруулан табигша В. Чумак хоёр харагшын сэдьхэл доһолгомоор хөөрэнэд.

Мүнөө үеын хүнэй шанар шэнжэ тухай түркмен режиссёр Х. Нармеев **«Дерево Джамал»** гэжэ драма соогоо харуулна. Совет ороондоо, хүн зондоо бүхы наһаяа ажал хэрэгээ зорюулһан юрын эхэнэрэй хүсэл заяантай тэндэ танилсанабди.

Эсэгэй кинематографистнуудай **«Служу Отечеству»** гэһэн шэнэ бүтээл түүхын хуудаһануудые ирана, Росси Афганистан хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаанай анха хайшан гэжэ байгуулагдаһан тухай фильм-һээ мэдэжэ абанабди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай эрхим фильмүүдэй нэгэн **«Баллада о солдате»** гэжэ фильм дахинаа экранда гарахань. Режиссёр Г. Чухрайн найруулан табиһан түс фильм орон дотороошье, гадаададашье адлихан амжалтатай оиһан шуу.

Арадай аман зохёолһоо үндэһэтэй **«Вечная сказка о любви»** гэжэ эндэхэг мелодрама яһала һонин байха аабза.

«Удар головой» гэһэн француз фильм футбол наададаг юрын хүбүүнэй хүби заяан тухай хөөрэнэ. Франсуа Перренэй рольдо бэрхэ актёр А. Деваэр наадана.

Москвада үнгэрһэн Уласкоорондын XI фестивалнин мүнгэн шанда хүртэһэн япон мультипликаторнуудай үнгэтэ фильм-ульгэр **«Таро — сын дракона»** гэжэ фильм һаяар манда харуулагдаха юм.

США-гай кинематографистнуудай найруулан табиһан **«Чудеса еще случаются»**, **«Бездна»** гэжэ хоёр фильм мүн лэ июнь һарын репертуарта ороно.

Т. НИКУЛИНА,
кинопрокадай ахамад редактор.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Углеөнэй гимнастика. 10.05 — «Ута шэхэтэ», «Сагаан ботогон» — мультфильмнүүд. 10.40 — «Хүлезнэб, этигэнэб» — уран һайханай телефильм (1 сери). 11.55 — «Аялга ба үнгэнүүд» — фильм-концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Шинии ажал—шинии амжалтанууд» — кинопрограмма. 16.20 — В. Г. Белинский. Тэрэ үеын хүнүүдэй бэшэгүүд ба һанамжнууд соо. Түрэһөөр 170 жэлэйнь ойдо. 17.05—«Тундра тухай хөөрөөн» — баримтата фильм. 17.35 — «Харюусматы, горнистнар'.

Улаан-Удэ. 18.05 — «Саяан» — худөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.35 — «Байгал» программа.

Орбита. 19.20 — «Нямнаа сэсэг — зузаан хасар» — мультфильм. 19.45' — «Мүнөөдэр — туби дэлхэйдэ». 20.00 — «Ажабайдалай замда гаргаха үнэмшэлгэ». 20.35 — «Красная гвоздика» — гэжэ дуунай ансамблиин дамжуулга. (Тамбовско область). 20.55 —«Хүлезнэб, этигэнэб»—уран һайханай телефильм (II сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Энэздэ зугаа' тойроод» — Останкинодахи концертнэ студиһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Хара далайн долгид» — олон серитэй уран һайханай телефильм (II сери). 14.05 — Регби. СССР-эй чемпионат. «Слава» (Москва) — «Локомотив» (Тбилиси). 14.50 — «Хатар — миниий ажабайдал» — фильм-концерт. 15.20 — А. С. Пушкин «Салтан хаан тухай ульгэр». 16.05 — «Тенай захилаар эмхидхэгдэнэн уулзалга». Таджигай ССР-эй Нурек хотын ажалшадай асуудалнуудта харюунууд. Дамжуулгые политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетов хүтэлбэрилхэ.

Улаан-Удэ. 17.00 — «Почитай-ка». 17.35 — Мультфильм.

Орбита. — 18.05 — Индиин артистнуудай концерт. 18.50 — «Спортын класс».

Улаан-Удэ. 19.20 — Сонсолхолнууд. 19.30 —«Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта». 19.50 — Кино очерк.

Орбита. 20.00 — «Халхын Гол» — баримтата фильм. 21.00 — «Амгалан нойрсогты багашуул». «Гав» гэжэ нэрэтэй миисгэйхэн» — мультфильм. 21.15 — Морин спортоор СССР-эй чемпионат. 22.00 — «Время». 22.35 — «Если я полюблю»... — уран һайханай фильм. 22.50 — Уласкоорондын конкурснуудай лауреат Н. Гаврилова наадаха. 24.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. «Торпедо» (М)—«Зенит».

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда «БАМ—бүгэдэ арадай барилга»—түрүү бэшэг. «Зуная туршада малаа гарзалуулхагүй, шадамараар шахан тарагалуулха» — корреспонденцинуудэй суглуулбари. «Мурысөөнэй түрүү зэргэдэ дабшагшад» — фото-мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда «Агитаци тодорхойгоор, ашүрэтэйгөөр ябуулха». «Ороймдоол нэгэ минутын сэн». Эн асуудалаар политинформатор Сорай хэлэн хөөрэлдөөн» — А. Коротаевагай корреспонденци. «Анхарагты: түрүү дүршэл». «Экономикотой нягта холбоотойгоор» — А. Санжиевай статья. «Республикымнай промышленнай түрүүшын предприятиэ» — «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой 60 жэлэй ойдо зориулагдаһан С. Колодын статья.

Гурбадахи хуудаһанда «Эгээн эрхим һайн хүргэжэмэй хүн хужарлан шагнадаг» — О. Куницынай статья. «Хүдэлмэришэ коллективуудта урда тоосоно»—В. Михайлавай корреспонденци. «Сагаан уларилай нюсануудые» — «Труулхэ» — ТАСС-ай мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда «Техническэ мэргэжэл олгодог училищинууд урина. «Ямар техникумдэ орохо ратайбта?» — социологи.

Саган уларилай

Мүнөөдэр республика торнай сэлмэг байха. Зуная хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 26—31, хойто ронуудта 17—22 градус луун болохоор хүлеэгдэна.

Республикымнай нинсэ Улаан-Удэдэ мүнөөдэр сэмэг байха. Зүүн-хойно секундын 5—10 метр хүтэйгөөр һалхилха хараат. Үдэртөө 29—31 градус луун болохо.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ҺУР ХАРБАЛГА

ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОНАДТА ХОЁРДОХЁО

Һур харбалгаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөн үсэгэлдэр Италийн Пунта-Алло хотодо эхилбэ.

Москвагай Олимпийн наадануудай чемпионка, спортын габьяата мастер К. Лосаберидзе (Тбилиси), уласхоорондын классай спортын мастернууд: XXII Олимпиадада мүнгэн медальда хүртэгшэ, нёдондо жэлэй Европын чемпионка Н. Бутузова (Москва), Европын эжс-чемпионка О. Рогова (Ташкент), бүхэсоюзна болон уласхоорондын мурысөөнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ илажа гарагша Лх. Дабаева (Шэтэ), СССР-эй чемпион В. Ешеев (Шэтэ), ехэ ехэ мурысөөнүүдтэ илаһан А. Аулов (Москва), залуу харбагшад А. Габелков болон С. Забродский (хоюулаа Харьковһаа) гэгшэд дэлхэйн чемпионадта Эхэ ороноойнгоо нэрэ хүндые хамгаална.

Хүршэ Шэтэн областиин түлөөлэгшэднай ямар амжалта, илалтануудайнгаа түлөө нимэ ехэ нэрэ хүндэдэ хүртэхэ болоо юм гээд хаража үзэе.

Ороноймнай суглуулагдамал командаһаа имагтал Лх. Дабаева В. Ешеев хоёр лэ 1978 оной февраль һарада Австралийн Канберрэ хотодо болоһон дэлхэйн урдахи чемпионадта хабаадаһан намтартай. Тиихэдэ манай команда дүрбэдэхи һуури эзэлээ һэн. Иигэжэ эдэнэр дэлхэйн чемпионадта хоёрдохёо хабаадажа байна.

Лхамажаб Дабаева (Даширабданова) Агын автономито округой Могойтын районой «Коммунизм» колхозой түб бууса — Ушарбай тосхондо түрэһэн юм. Географийн багша В. Д. Чимитовэй хүтэлбэрилдэг байһан түрэл һургуулиингаа секцидэ басаган 8 жэлэй урда тээ спортын энэ зүйлтэй танилсаһан байгаа.

Шэтэн кооперативна техникум дүүргэжэ, товаровед мэргэжэлтэй болонхой. Гэбэшье спортдо олоһон баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэхын тула тэрэ багша болохо хүсэлэнтэй.

Лх. Дабаева — СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, уласхоорондын классай спортын мастер. Тэрэ хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаһаа ороной чемпионка, РСФСР-эй абсолютна чемпионка, залуушуул соohоо Советскэ Союзай чемпионка болоһон, СССР-эй чемпионадта бронзо медальда хүртэһэн, «Хабарай годлинууд» гэжэ уласхоорондын мурысөөндэ ороной рекорд тогтооһон байна. Хэдэ хэдэн гадаадын оронуудта, түсхайбал, Монголдо, Польшодо, ГДР-тэ үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мурысөөнүүдтэ амжалтатайгаар хабаадаһан юм.

Энэ жэлэй март һарада Душанбедэ болоһон эрхим харбагшадай мурысөөндэ илаба. Удаань Львов хотодо үнгэргэгдэһэн «Хабарай годлинууд» гэжэ уласхоорондын мурысөөндэ дүрбэдэхи һуури эзэлжэ, дэлхэйн чемпионадта ошохо эрхэдэ хүртэбэ бшуу.

Совет ороной олимпийскэ суглуулагдамал командын гэшүүн, уласхоорондын классай спортын мастер Владимир Ешеев Шэтэн областиин Ононой районой «Новая заря» колхоздо үнэр баян, спортивна бүлэдэ түрэһэн намтартай. Эсэгэнь —колхозой түрүүлэгшэ Николай Ешеевич, эхэнь — нютагтаа бухгалтераар хүдэлһэнөө, пенсидэ гараһан Валентина Гомбоевна, мүн дүү басаганиинь һур харбадаг.

Шэтэн багшанарай институтдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 4-дэхи курсда заочноор һурадаг В. Ешеев 1976—1979 онуудта СССР-эй кубота, харин үрэанда Италида үнгэргэгдэһэн уласхоорондын ехэ мурысөөндэ Амброзианын кубота хүртэһэн байгаа. Һүүлэй 4—5 жэл соо үнгэргэгдэһэн ехэ ехэ мурысөөнүүдтэ тэрэ илажа гараһан гү, али шангай һуури эзэлһэн байха юм. Ороной чемпионадта хэдэн удаа мүнгэн медаляар шагнагданхай. Нёдондо жэл СССР-эй чемпион болонхой. Тэрэ Советскэ Союзай арба гаран рекорд тогтооһон байна. «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэ дэлхэйн хэдэн рекорд тогтоонхой. Һүүлшынхиинь Итали ошохо замдаа Эггенфельден хотодо (ФРГ) болоһон уласхоорондын нааданда СССР-эй эрэшүүлэй суглуулагдамал командаа рекорд тогтообо —3887 очко!

Дэлхэйн чемпионадта манай ороной харбагшад гол түлэб Финляндиин, США-гай, Швециин, КНДР-эй, Италийн, Японой ба бусад оронуудай спортсменүүдтэй мурысэхэ байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

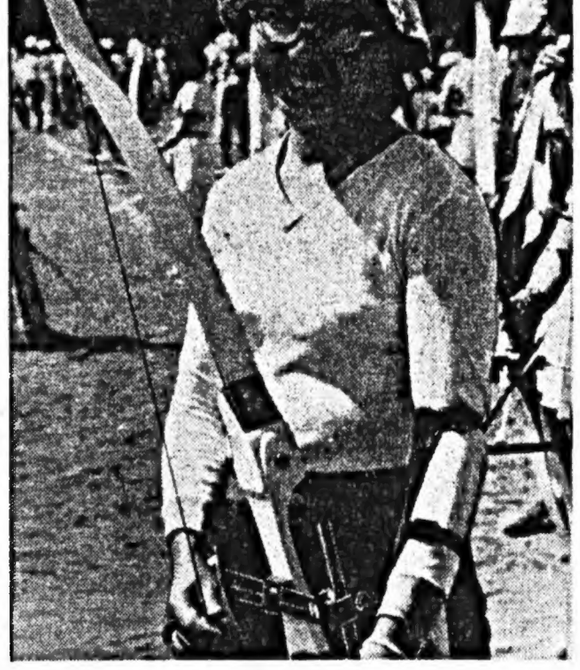

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, уласхоорондын классай спортын мастер Лхамажаб Дабаева.

М. СУТУРИНАЙ фото.

УРИЛДААНАЙ ХАРГЫ ДЭЭРЭ

СССР-эй, Италийн, Грециин ба Испаниин хүнгэн атледүүдэй суглуулагдамал командануудай дунда нүхэд ёһоной мурысөөн Римэй «Форо Италико» гэжэ стадион дээрэ үнгэргэгдөө. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, Улаан-Удын индустриально-педагогическа техникумэй һурагша, уласхоорондын классай спортын мастер Павел Яковлев 1.500 метртэ урилдахадаа, гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медаляар шагнагдаа.

• • •

РСФСР-эй, Украинын, мүн Москва болон Ленинград хотонуудай суглуулагдамал командануудай дунда хүнгэн атлетикээр нүхэд ёһоной мурысөөн Сочи хотодо болобо. Манай республикын түлөөлэгшэд Россий Федерациин нэрэ хүндые хамгаалхадаа, ехэ амжалта түйлаа. Эндэ Павел Яковлев 1500 метртэ 3 минута 41,8 секунда саг харуулжа, түрүү һуури эзэлбэ. Нёдондо жэлэй СССР-эй чемпионка Татьяна Позднякова 1500 метрэй урилдаанда илаад, 3 мянган метртэ хоёрдохи һуурида гараһан байха юм. Спортын мастертта кандидат Владимир Ковалев 4 х 800 метрэй эстафетэдэ хоёрдохи һуури эзэлээ.

• • •

Һурагшадай дунда хүнгэн атлетикээр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын мурысөөн Хабаровск хотодо боложо, 20 команда хабаадаһан байна. Манай республикын хүнгэн атледүүд комендаараа табадахи һуурида гараба.

Каоанскын районой арбадахи классай һурагша Оля Козлова 100 метртэ 12,1 секунда саг харуулжа, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Шэнэ-Ононой дунда һургуулиин һурагшад Таня Гуринова 1500 метртэ бронзо медаляар шагнагдаһан, харин 3.000 метртэ илалта түйлаһан байна. Энэ һургуулиин һурагша Владимир Шевляков 3.000 метрые 8.51 минута соо гаталжа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Иигэжэ эдэнэр июниин 10-да Смоленск хотодо болохо РСФСР-эй һурагшадай спартакиадын түгэсхэлэй мурысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө.

• • •

Техникумуудэй дунда хүнгэн атлетикээр Улаан-Удэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэргэгдэхэ. 16 командын 250-яад хүнгэн атлет хабаадаһан байна.

Басагадай дундаһаа кооперативна техникумэй түлөөлэгшэд онсо шалгарба. Хүбүүд соohоо түмэр замай техникумэй һурагшад илажа гараа.

• • •

Онһожэруулга болон тоо бүридхэлэй техникумэй, багшанарай 1-дэхи училищиин, индустриально-педагогическа ба лесотехническэ техникумуудэй суглуулагдамал команданууд удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

ЗАМБУУЛИН ХҮРЭТЭР ХОЛОШЬЕ ҺАА...

Һургуулиин һурагша ябаха-ёрдохи һуурида мяха-консервын комбинадай эдир технигүүдэй клубай командын түлөөлэгшэд — Чистяков-Хорошиx гэгшэдэй экипаж, гурбадахи һуурида Прибайкалиин районой командын түлөөлэгшэд Горбунов-Смирнов гэгшэдэй экипаж гараһан байна. Гурбадахи һуурида гараһан экипаж тухай тогтожо хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, районоо ерэһэн үхибүүд городой, бэлэдхэл ехэтэй, иимэрхүү мурысөөнэй дүй дүршэлтэй командын түлөөлэгшэнэртэй ана-мана мурысэһэн байна. Мурысөөндэ хабаадаһан юһэн экипаж соohоо гурбадахи һуурида гараха гээшэ авиамодельнэ спортын районуудта дэлгэржэ эхилһые харуулна шуу.

Мурысөөнэй үргэлжэлдэ пилотажна моделиин самолёдууд агаарта юу хэжэ шадаха байһанаа харуулба. Тус моделиин самолёдууд эгээн дээдэ пилотажай дундаа үлхөө холбоотой хэдэн фигурануудые харуулха ёһотой юм. Юу хэлэхэб, мурысөөндэ хабаадаһан үхибүүдэй бэлэдхэл жэгдэ бэшэ байгаа. Энэ түрүүшын ниидэлгэнүүдһээ эли болобо. Авиазаводой пионернүүдэй байшангай түлөөлэгшэ Боря Тарасов ба мяха-консервын комбинадай эдир технигүүдэй клубай түлөөлэгшэ Юра Чистяков гэгшэд хоёр турта анамана ябаба. Һүүлшын гурбадахи турай болоходо, Юра Чистяков 377 очко абажа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Хоёрдохи һуурида Боря Тарасов, гурбадахи һуурида Прибайкалиин командын ,түлөөлэгшэ В. Колесников гараһан байна.

Тус мурысөөндэ илажа гараһан хубүүд республикын суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо, Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөндэ хабаадахаяа Гатчина хото июль һарын эхээр ошохо юм.

Б. ЮНДУНОВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» июниин 6-да үнгэргэгдэһэн 23-дахи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха»: 3 — бобслей, 21 — тамаралга, 31 — фехтовани, 36 — авиаспорт, 41 — самбо барилдаан, 43 — городки.

«36-һаа 5-ень тааха»: 5 — бүхэ барилдаан, 6 — дзюдо, 15 —байдарка ба каноэгээр һэлюурдэлгэ, 28—һомоор буудалга, 34 — ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей. (ТАСС).

ГАЙ-ГАЙ экран

Июнь һарын түрүүшын долоон хоногой туршада республикын ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд машина һогтуугаар жолоодожо ябаһан 47 хүнние барижа абаа. Тиихэдэ долоон хоногой туршада харгын-транспортна усалһаа гурбан хүн наһа бараһан, долоониинь хүндөөр гэмэлтэһэн байна. Эдэнэй хахадаа олониинь һогтуугаар машина жолоодожо ябаһаар гэнэ усалда ороо ха юм. Хэнэйшье мэдэһээр, долоон хоногтоо нэгэ удаа хэблэгдэдэг «ГАИ-гайнгаа экранда» республикын харгы замууд дээрэ һогтуу жолоошодой гэмээр хэды олон усалай болодог тухай бэшэнэ, дуулгана гээшэбибди. Эдэ бүгэдэһөө хэзээ тобшолол хэжэ, һогтуугаар харгы дээрэ гараха болихобта гэжэ архида дуратай, нэгэндээ нэтэрэгшэдһээ асуухаар болоо.

Июниин нэгэнэй үдэр Хорин леспромхозой хүдэлмэришэн В. Черепанов мотоциклдаа Севастьянов гэгшые һундалдуулаад, харгыгаар хэтэрмэ түргөөр гүйлгэжэ мэдээ. Тиигэжэ ябаһаар харгын годируу дээрэ нүхэрөө мотоциклһаа унагаажархёо. Хүндөөр шархатаһан Севастьянов больница хүрэхэ замдаа наһа бараба. Эндэ эдэ хоёрой һогтуу бэшэ байгаа һаа, нимэ хүндэ хойшолондо орохогүй байһаниинь мэдээжэ ааб даа.

Үнгэрөөд байһан табан һарын туршада гансахан һогтуу жолоошодой гэмээр зуун даланһаа дээшэ хүн наһа бараа гэхэ гү, али энэнь усалда орогшодой гурбанай нэгэ хубинь болоно. Тиихэдэ хэмнэ улуусэ хурдаар машина гүйлгэгшэдэй тоо 142-то хүрэбэ. Дээрэ хэлэгдэһэн эдэ хоёр баримтаһаа боложо, хэды олон хүн гэмэлтэнэ, гурэнэй машина, техникэ хэрэгһээ гарана гээшэб?

Республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын ГАИ-гай захиргаанай комисси машина һогтуугаар жолоодожо ябаһан 44 хүнэй эрхые хаһаба. Тэдэнэй дундаһаа «Бурводстрой» нэгэдэлэй автобазын жолоошон В. Стариков, Железнодорожно районой комбинадай жолоошон Н. Казазаев болон бусадые нэрлэлтэй.

Н. СЕМЕНОВ,
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2 68-08, зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02422. Заказ № 133 Индекс 59